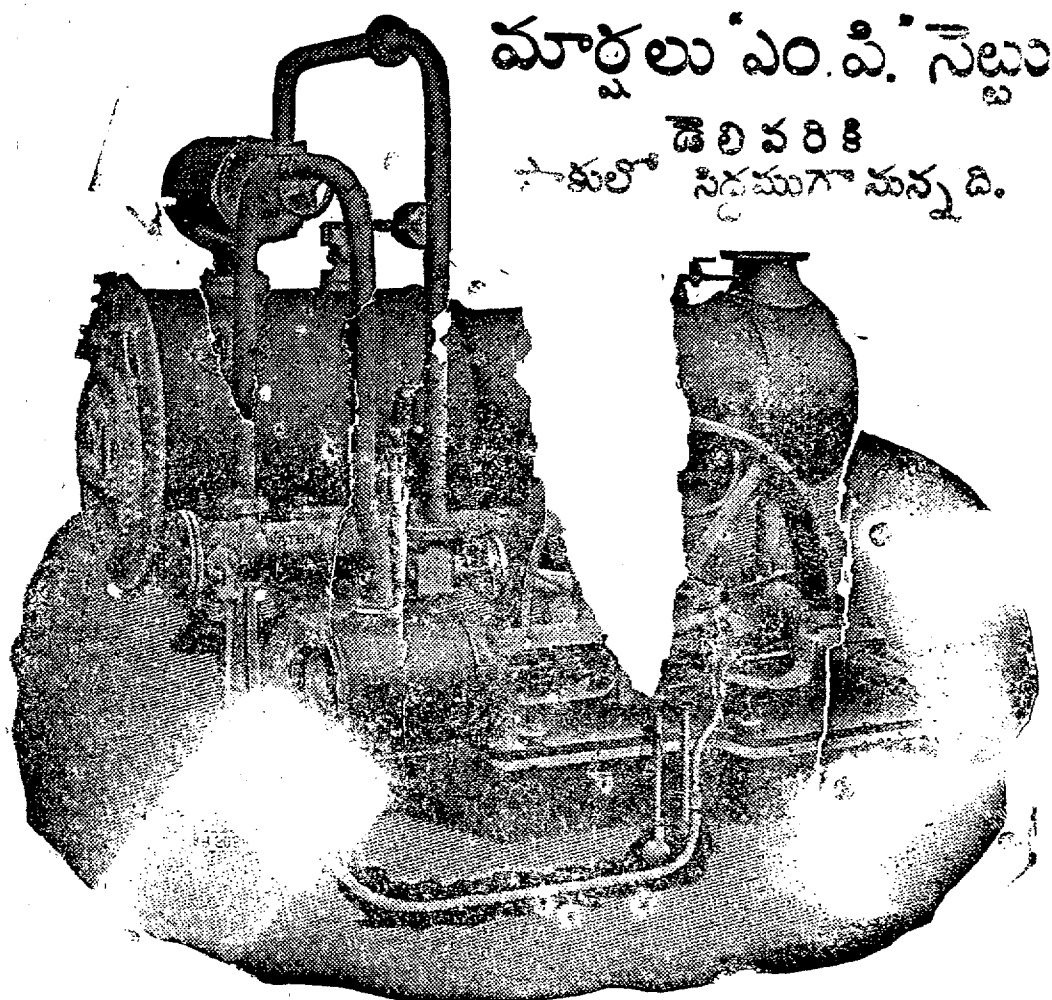

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

31-9-21 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } డిసెంబరు 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31 తేది సోమవారము } No. 173.
 సంపుటము. ౮ } దుర్భేది నామ సంవత్సర శాస్తీక మాస శుద్ధ ప్రథమి. } సంచిక. ౧౩౩

మార్షలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డేలివరీకి
 సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు
 మొదలగువాటితో పయిన ఉండునది మార్షలు 'ఎం. పి.' మార్షి నెట్టు
 రేయికి వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్షలు నను, ఓకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాకతీ: బెజవాడ, తంజావూరు. నెం. 9. నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయమగును.
 సులభ మెల 0-10-0 అణాలు

మోహినితైలము

సీసా 1-5 0-12-0.

తామరతైలము

డబ్బి 1-5 0-6-0

వండ్లపొడి

డబ్బి 1-5 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బొంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మోహిని

28-3

మీరు బయటపొయి వచ్చినట్లయితే చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను పెండ్లిండ్లు విందులు
 1యములలో నైనను ఈ అక్షరము యుపయోగించిన మంచి రోజువులను వాసనను యిచ్చి మనముకు
 అన్నియును కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుతూ వచ్చిన శీతములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
 అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను ఆవశ్యకము.
 ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-5 రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-5 రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పియూం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మదరాసు

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

ప్రాసిన రిపాటు ఖర్చును కూడను అనేకమైన ఇప్పుడే మిత
 ఒక ప్రతి "కొమ శాస్త్రము" వంపెదము.

ద్వారకాదుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణికంకర్/గోవిందజీ,
 ఆరంభిగన యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

స్వదేశాభిమానులారా!

మంచితరుణము!

త్యరపడుడు!

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ

(1918 ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు ప్రకారము స్థాపించబడినది).

మూలధనము రూ 20,00,000

రూ 20 లు విలువగల 1,00,000 వాటాలుగా విభజించబడినది.

దరఖాస్తుతో రూ 5 లున్న, అలాటమెంటు అయిన పిదప రూ 5 లున్న,
మిగిలిన మూడు మాసములకు తక్కువకాని రెండు వాయిదాలలో చెల్లించవలెను.

డైరెక్టర్లు:

- (1) దివానుబహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి, కాకినాడ.
- (2) రావుబహద్దరు సి. వి. యస్. నరసింహారాజు - విశాఖపట్టణము.
- (3) వసుమతి వీరభద్రస్వామి - విజయనగరం.
- (4) నూడూరి లక్ష్మణరావు - బెజవాడ.
- (5) చుండూరు సీతారామయ్య - బెజవాడ.
- (6) తమ్మన నారాయణమూర్తి - బెజవాడ.
- (7) ధూళిపాళ మురహరిరావు - మొగల్ రాజపురం.

(8202)

బ్యాంకర్లు:

- (1) ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా - బెజవాడ.
- (2) ఇండియన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ - మద్రాసు

ఆడిటర్లు:

జి. నరసింహం గార్లు ఎఫ్ ఏ ఏ. ఎఫ్. ఆర్. ఎన్. ఏ. మద్రాసు.

రిజిస్టర్డ్ ప్రాప్రియేటర్ల ధరఖాస్తుపాఠములు వగైరా కావలసినవారు

మేనేజింగు ఏజెంటు అండ్ డైరెక్టరు

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ,

అని వ్రాసినచో బడయకలరు.

G. Lakshmana Rao.

ఈ కంపెనీవారు బెజవాడ సమీపమున నూలువదుకు యంత్రములను, బట్టలు నేయు మరమ్మత్తులను త్వరలో స్థాపించబోవుచున్నారు. వాటాదారులకు నూటికి శంకతరము నకు యిరువదియైదుకు తక్కువలేకుండా లాభము వచ్చును. ప్రతిమనుషునకు "అన్నవత్తములు" అన్నము తర్వాత వత్తము ముఖ్యవశ్యకము. కర్నూలు, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలయందును, నైజాము, నరంగల్ రాష్ట్రమునందును పండెడు ప్రత్తి అతిమలభము మిల్లువద్దకు చేరును. సింగళీని నుంచి బొగ్గు అతిచౌకగాను మలభముగాను లభింపను. నేర్పరులయిన పనివాండ్లు ఆ శేషమంది పనిలేక యున్నారు. కూలి చవుక. ఈ కారణములచేత లాభము విశేషమని చెప్పి నవసరము లేదు.

మన దేశమందు (Joint Stock Enterprise) సంఘ ద్రవ్యసహకారోద్యమము విశేషముగా లేని హేతువుచేత యితరదేశములతో సమానముగ పనికిగ్యావ్యపారమందు తూగ లేక ఆసమర్థులమై మన దేశమందు దొరుకు (raw produce) ప్రత్తివగైరా పంట యావత్తు యిక్కడ వినియోగపరచ లేక ఎగుమతిచేయుచున్నారము. రాట్టములతో వడికినంత నూలు వరుకగా యింకను నాలుగు మిల్లులకు సరిపడిన ప్రత్తి మన దేశమందు దొరుకును. రాట్టములతో యెంత వడికినను మన దేశములకు సరిపోయినంత నూలు వరుకవలయు. మన దేశముల ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను స్థాపించి విశేష లాభము నేల పొందరాదు? మన ముపేక్షించిన విదేశీయులు వారి ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను అతిశ్రమముగా స్థాపించి విశేష లాభమును సంపాదించగలరు. కావున దేశాభిమానులు తగు శ్రద్ధవహించి త్వరలో నీ యంత్రకాల స్థాపింప జేయు భారమును వహించవలెను.

ప్రవీణులయిన డైరెక్టర్లతోను ఆసభము గల పనివాండ్లతోను ఈ మిల్లు నడుప నుద్దేశించబడినది.

యంత్రములు దొరకవను భయము లేదు. సాము సమకూడినయెడల ఆరుమాసములలో మిల్లు తయారగును.

ఈ దీనిసంబంధ ఆఖరులోగా అలాటమెంటు పూర్తి కావలెను.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వ్రేస్, లిమిటెడ్ బెజవాడ

(1913-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(8108)

మూలధనము రూ 3,00,000

వస్తువుల వసూలు చేయు ధనము రూ 1,00,000

భాగము 100 కి రూ 25 లు చొప్పున 1,00,000 భాగములు, భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రూ 5 లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రూ 5 లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

శ్రీ

1. శ్రీ వైదా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
2. సూరి వేంకటరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయాధ్యక్షులు, బెజవాడ.
3. నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు బుగారు, బాల్-ఎట్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ శాంకైతి సంఘమునకు ప్రెస్టీ, గుంటూరు.
4. బచ్చు నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, క్షానదాయిని గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేరుకలతూడి. (గుంటూరు జిల్లా)
5. పుతుంజాక నరసింహయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రిశాయని జాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాఠం. (గుంటూరు జిల్లా)
6. పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రొవైటరు; మచిలీపట్నం
7. బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యనారాయణ వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణా జిల్లా)
8. పుచ్చా శ్రీ రామకృష్ణగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యభాగవతమాజము; భూస్వాములు; పెదపాఠం. (గుంటూరు జిల్లా)
9. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి, బెజవాడ.

ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున

కత్తివశ్యకములగు

గ్రంథములను, తిక్కన.

పోతన-కృష్ణదేవరాయాది

జాతీయవీరుల పటములను, ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునకు వన్నెదెచ్చును

అచ్చు పేయువారికిని గ్రంథక్రయమును

మిక్కిలి సహకారి.

వెటుబడిదారులకు లాభకరము.

ఇతర వివరములకు ప్రొప్రియేటర్లు యెదురుగానానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను:

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము

కూచిపూడి.

22-10-21 తేదీన దివితాలూకా కూచిపూడి గ్రామములో జరిగిన సభలో కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము లేకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడినది. సభలో నందటి సంతకములు తీసికొనబడినది.

కొత్తపల్లి.

ఈనెల 18 వ తేదీన కొత్తపల్లి వాకతిప్ప, కుతుకును మిల్లి గ్రామ కాలనెను సంఘముల మహాసభ రావురంగనాయకులుగారి లోపల సమావేశమయెను. కరాచీ తీర్మానమును బలపరచుచు అఖిలభారత జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహక సభవారు చేసిన తీర్మానమును సభవారు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి. రావు వెంకటరామారావు.

కొడాలి

కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము దివితాలూకా కొడాలి గ్రామములో జరిగిన 20-10-21 తేదీనాటి సభలో ఎల్లరిచే అత్యుత్సాహముతో సంగీకరింపబడినది. చాలమంది సభ్యులు సంతకములు చేసిరి.

కడియం

తే 20-10-21 తేదీన కడియం గ్రామములో బ్రహ్మ శ్రీ శతావధాని చెల్లపిళ్ల వెంకటకృష్ణగారి యాభివర్ణము క్రింద నొకసహాయనిరాకరణసభ గావించబడినది. గ్రామము లెల్లరును శ్రీమతుల పురుషులును ఆ సభకు విచ్చేసిరి. శ్రీయత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు తమకీర్తనలబాడుచు ప్రభుత్వసేవ యొక్క నైపుణ్యగూర్చియు జీతములుపుచ్చుకొనుటవలన ద్రోహమును గూర్చియు ముచ్చటించిరి. శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు ప్రస్తుతపరిస్థితులగురించి విపులముగ కొంతవడి యుపన్యసించిరి. శ్రీయత కొద్దిది వెంకటరామలింగేశ్వరరావుగారు సహాయనిరాకరణ మింతవరకు గావించిన విజయమునుగూర్చి చెప్పి కరాచీ తీర్మానమును సహమించిరి. శ్రీయత దామెల్ల నూరన్న రాజుగారు దానిబలపరచిరి. తీర్మానమేకగ్రీవముగా నామోదించబడినది. వెంటనే సభ్యులందరి సంతకములు చేసిరి. విదేశవస్తుద్రవనానంతరమున శ్రీకృష్ణలవారి యంతోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

అయ్యవారి రుద్రవరం

ది 22-10-21 తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కైకలూరుతాలూకా అయ్యవారి రుద్రవరం గ్రామ కాలనెను సంఘయాజమాన్యమున ఒక బహిరంగసభ గావించబడి తత్సభకు, మ. రా. టి. పి. ఆర్. వ్యవసాయ, అభ్యుత్తర పరిషత్ - ఆసభయందు, అహమ్మదాబాదులో జరిగిన అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమువారు తీర్మానించిన గవర్నంటు పుడ్యోగములను మానివేయవలసినదని తీర్మానమును అలీపోద్దర్లను వారి అనుయాయులను అభినందించు తీర్మానమును, మ. రా. సావరాల శీతయ్యనాయకుగారిచేత ప్రపాదించబడి, మ. రా. గుడిపాటి సచ్చేశ్వరరావుగారిచే ఆమోదించబడి, బ్రహ్మశ్రీ, అవ్వ వెంకటనారాయణ, గుడిపాటి బ్రహ్మచందంగారావుచే బలపరచబడి ఏకగ్రీవముగా సభవారి అందరిచే ఆమోదించబడినది. వై శీరమామను ఆమోదించుచు, 80 ముప్పదిమంది దస్కతులు చేసిరి.

పాశర్లపూడి.

రాజోలు తాలూకా పాశర్లపూడి గ్రామమున 22-10-21 తేదీన సభజరిగింది. కరాచీ తీర్మానమును చాలామంది సంతకములు చేసిరి. కులకట్టపాట్లు ఏర్పాటు చేసికొని మద్యపాన నిషేధమును కట్టి అంగడివద్ద గస్తీ ఏర్పాటు చేసికొనుటకు సభ్యులు నిశ్చయించిరి.

యలవల్లు.

20-10-21 తారీఖుల యందు మాఫీర్లా ప్రచారకు లగు శ్రీ మల్లాది నాగభూషణంగారిచే స్వదేశీని గురించిని కరాచీ తీర్మానమును గురించిని ప్రజోధము గావించబడినది 20-10-21 మంది యీ తీర్మానమును అంగీకరించి సంతకములు చేసిరి.

పామర్రు

ది 21-10-21 తారీఖున పామర్రు గ్రామములో తుర్ల పాటి రామకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద కరాచీ తీర్మానముల నామోదించుటకై సాయంకాలము 4 గంటలకు సభ జరిగినది. ఘనమారు 400 మంది సభకు విచ్చేసిరి. తీర్మానముల నామోదించిరి. 83 రు సంతకములు చేసిరి.

పొన్నూరు

పొన్నూరు గ్రామములో 20-10-21 తేదీన కరాచీ తీర్మాన మామోదింప బడినది.

ఇప్పటికి 120 మంది సంతకములు చేయబడినది.

ముద్దాపురం

18 తేదీన జరిగిన గ్రామసంఘ సమావేశములో కరాచీ తీర్మాన మామోదింపబడినది.

మాచవరం

అయ్య, గుంటూరుజిల్లా శేషలెత్తాలూకా మాచవర గ్రామములో 20-10-21 తేదీన బహిరంగసభ గావించబడినది. కరాచీ తీర్మానము చర్చింపబడి గ్రామము లందరుఆతి ఉత్సాహముతో కాలగణువిధానము నభినందించుచు 50 మంది కరాచీ తీర్మానమున కామోదించినట్లు సంతకములను బెట్టిరి.

శేరి దగ్గుమిల్లి.

మృగామములో యీ నెల 1 వ తేదీన గురజాడ బాలకృష్ణారావుగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరుపబడి కరాచీ తీర్మానమును ఆమోదించుచు 101 మంది సభ్యులు సంతకములుచేసిరి.

పొణుకుపాడు

22-10-21 వ తేదీన సాయంకాలము సత్తెనపల్లి తాలూకా పొణుకుపాడు గ్రామములో స్వరాజ్యమైదానమున పౌర సభజరిగినది. అందు కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానమును సభవారందరి చే సంపూర్ణముగా ఆమోదింపబడినది. వెంకట-మంది సంతకములు చేసిరి. ఇంకను సంతకములు జరుగుచున్నవి.

వెదకల్లేపల్లి

గంగాధరకృష్ణగారి అధ్యక్షతక్రింద బ్ర|| శేంజర్లసూర్య నారాయణగారిచే కరాచీ తీర్మాన మామోదింపబడి పలువురచే సంతకములుచేయబడినవి.

శేకూరు

కరాచీ తీర్మానమునుగూర్చి వాకిరెడ్డి సీతారామవర్మగారి అధ్యక్షతక్రింద యనమండ్ర కృష్ణారావుగారు వాకిరెడ్డి భద్రయ్య శర్మగారు ఉపన్యసించిరి. అవధిమంది సంతకములు చేసిరి.

ముగ్గుల్ల.

20-10-21 తేదీనాటి ఘం 8 ల్కు ముగ్గుల్ల గ్రామములో బహిరంగమైన సభ గావించబడి అందు కరాచీ తీర్మానము గ్రామస్థులచే నేకగ్రీవముగా అంగీకరించబడినది. సుమారు 50 మంది సంతకములు చేసిరి.

అనంతపురము

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ మున్నగు వారలు నేటి యదయమున కార్య నిర్వాహకసభ జరుపు విషయమై నిచ్చటకు 20 తేదీన వచ్చిరి. తత్సభానంతరము బహిరంగసభ యొకటి జరుపబడినది. అందు కరాచీ తీర్మానమును దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యవారిగారుపాఠించి తదితరప్రముఖులు అనువదింపగా సర్వజనాంగీకృతముగా నామోదింపబడినది. విదేశవస్తుద్రవనానంతరము సభ ముగింపబడినది.

మర్రిపూడి.

మర్రిపూడిలో ఆక్విజ బహుళవస్థి శనివారమునాడు బ్రహ్మశ్రీ శాశ్వత్ సుబ్రహ్మణ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగి మాతానా మహమ్మతాలిగారిచే ఆమోదింపబడినట్లు వంటి కరాచీ తీర్మానము వల్లది వెంకటకృష్ణయ్యగారిచే ఉపపాదించబడి కంభంపాటి రామకృష్ణయ్యగారిచే ఆమోదింపబడి వల్లది వెంకటచలపతిగారిచే బలపరచబడినది. సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింతి 20 మంది సంతకములు చేసిరి.

ప్రణాచలము

గుంటూరు పెండేల శేషగిరిరావుగారు ఈనెల 2-వ తేదీన వచ్చి దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణమును గురించియు అపరిశ్రమైన మధ్యపాటును గురించియు విదేశవస్తుధారణము వలన కలుగు నష్టకష్టములను గురించియు ఉపన్యసించుచు ప్రజలలో యుండిన మార్గమును దహింపజేసినట్లుగానే విదేశవస్తులను దహింప చేశారట్లుయు వృద్ధిచేయు విధానమును గురించియు స్వదేశవస్తుధారణమువలన కలుగు ఫలితమును గురించియు పంజాబు దురంతములను గూర్చియు విపులముగా బాలలకు సహా తెలియన ట్లుపన్యసించిరి. కాలగణుసంఘము శేర్పాటు చేసి వారు శ్రీ కృష్ణ జన్మ మందిరమునకు దయచేసి భవి తెలిసినది. శ్రీ కృష్ణ భగవానులేవారిని రక్షించులాగున ప్రాశ్నలు చేయుచున్నాము - పురవాసి.

విరాపురము

28 తేదీన హిందూమహమ్మదీయులు కలిసి పెద్దబహిరంగ సభచేసిరి. హాజరాకీమహమ్మద్ ఇసహాక్ సాహెబుగారు ఆధిపత్యము వహించిరి. కరాచీ తీర్మానము సర్వతోముఖముగ సభ్యులచే నామోదింపబడి తీర్మానమును వాగొని అనేకులు సంతకములు చేసిరి. ఇంకను చేయుచున్నారు.

పుసులూరు

గుంటూరుజిల్లా బాపట్లతాలూకా పుసులూరుగ్రామంబున దుర్మతిశామ సం|| ఆక్విజ బ|| పంచమి గురువారము సాయంకాల మసహాయవాదులు నగర సంక్షేపము గావించి ము||రా|| రా||గంధం విప్లవమార్తిగారి యాజమాన్యముక్రింద నొకబహిరంగ సభ జరపిరి. తత్సందర్భమున గంధం సీతాపతిశర్మగారు కరాచీ తీర్మానమునుగూర్చి విపులముగా డెలుప సభవారంద రాతీర్మానమేకగ్రీవముగా నామోదించి దస్కతులు చేసిరి యింకను పలువురు చేయుచున్నారు.

చేల్వేరు

ఈ గ్రామములో నీనెల 21 వ తేదీన శ్రీమద్దేశ్వరస్వామి వారి ఆలయములో శ్రీయత శేకరాజు శాయన్నపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరుపబడినది. వడ్లమూడి ము కేశ్వర ప్రసాదరావుగారు దేశముయొక్క ప్రస్తుతపరిస్థితులగురించి యుపన్యసించిరి కరాచీ తీర్మానము సభ్యులచే నేకగ్రీవముగా నామోదింపబడినది. 28 గురు తీర్మానమున కంగీకారముచకముగా సంతకములుచేసిరి.

చెన్నూరు

దుర్మతిశామ సం|| ఆక్విజ 3 బుధవారము. శోభన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకాలో చేరిన చెన్నూరు గ్రామ కాలనెను సంఘమువారు ము||రా||రా|| మాన్వలేటి సీతారామరాజుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఒకసభగావించి అందు నిడుతూలు కామకోటయ్యగారును చెన్నూరు వెంకటేశ్వరరావుగారును దౌర్జన్య రహిత సహాయనిరాకరణమును గురించిని ప్రస్తుతసందర్భములను గురించిని వివరముగా ఉపన్యసించిరి. తదుపరి అనామదాబాదులో ఆక్టోబరు 6 తేదీన అఖిలభారత జాతీయకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించిన తీర్మానములు ఈ సభవారిచే ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడి సభకు వచ్చినవారందఱు సంతకములు చేసిరి.

పాలకొండ

22-10-21 తేదీన వావిలివలసనుండి సుబ్బారావుగారు దయచేసినారు పాలకొండ మాన్వలేటిపంతులు శ్రీ ప్రతివాది భయంకరం జగన్నాథాచార్యులవారి ఆధిత్యముక్రిందను గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. సభకు రమారమి 400 మంది విచ్చేసిరి. కరాచీ తీర్మానమునుగురించియు, అలీపోద్దరుల నిర్బంధన అన్యాయమనియు సుబ్బారావుగారు నడిపిరి. కరాచీ తీర్మానము నామోదించుచు 60 మంది సంతకములుచేసిరి.

గుడివాడ

ఈ గ్రామములో 22-10-21 తేదీన సహకారసభయ సాయంకాలము గం 5 లకు సహాయ నిరాకరణసభ సభయజరిగెను. సహాయనిరాకరణసభ జరుపకుండ నాపుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములు చేసినట్లు వదలుట పుట్టినదిగాని సభమూలము ఆపబడలేదు. సహకారశక్తుల వచ్చినట్లువంటి ప్రముఖుల నేకమంది సహాయనిరాకరణ సభకు హాజరైరి. సభకు సుమారు వెయ్యిమంది హాజరైరి. గ్రామకాలనెను పక్షమున కరాచీ తీర్మానమును శ్రీ నూరం పూడి కనక రాజుగారు రుపపాదించిరి. తీర్మానము నామోదించు సందర్భమున కనకరాజుగారు దాని ముఖ్యవశ్యకతను గూర్చి స్పష్టముగ బోధించిరి. మ||రా||శ్రీ అయ్యచితుల లక్ష్మీవృన్దానంగారు తీర్మానమును బలపరచుచు గంభీరోపన్యాసముతో నిరాకరణమంత్రమును సభికుల కుపదేశించిరి. ఆ తీర్మానము నందరును ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి. అవకాశములేక ఇప్పుట్లో మార్పు మాత్రము సంతకములుచేసిరి. యింకను యింద్రకుపోయినంతకములు చేయుచుచున్నారు. శ్రీలుకాడ కొంతవంది సంతకములుచేసిరి. సహకారవాదులును, మేజిస్ట్రేటు తనశ్రీధరారు, నర్సియన్ స్పెక్టరు మున్నగు గవన్న మెంటు ఉద్యోగులు చాలమంది వచ్చియుండిరి.

సహకారవాదులు కొంతమంది సభశాపు నుద్దేవముతో ప్రయత్నించి కొంతకాలవరమును, కోలాహలమును శ్రుట్టించిరికాని సభ జయప్రదముగ జరిగెను.

పెనుముచ్చ

గుడివాడతాలూకాలో చేరిన మా "పెనుముచ్చ" గ్రామములో అక్టోబరు 21 వ తేదీన గ్రామములచే గొప్పసభగావింపబడినది. రయితులుచాలమంది సభనిండియుండిరి. ములమంచి అంతయు చాదరిగాను జేరదొర్కొనినది గురించియు, ప్రభుత్వమువారి నిష్పంధవైఖరిని గురించియు, రైతుల విస్మయకర్తవ్యమునుగురించియు వివరముగ నుపన్యసించిరి. తరువాత చోర గుడివాడప్రభులు రామకృష్ణయ్యగారు హిందూజేత సంపదల వివరమును రైతులపన్నుల వివరమును గురించి రైతులకు బోధించిరి. చురుగ్ గాచిఖిలాపత్ తీర్మానము చదువబడినది. రైతులందరిచే అంగీకరింపబడినది. 30 మందిరైతులు సంతకములు చేసిరి.

తిరుపతి

21-10-21 తేది సాయంకాలము తిరుపతి పట్టణములో కరాచి తీర్మానమును దృఢపఱచుటకు ఒక గొప్పసభ జరిగెను. సుమారు 4000 లేక 5000 మంది జనులు చేరియుండిరి. శ్రీ మాక్ మాడభూషిగోపాలాచార్యులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. దినమంతయు బహులు మాసివేయబడియుండినవి. ఉదయము, సాయంకాలము రెండువేళలందును హిందూ మహమ్మదీయులు గాంధీ పటము ఊరేగింపుచేసిరి. జనాభా అబ్దుల్ రహిమాన్ గారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. మా శ్రీనివాసాచార్యులు, క-రాజగోపాలాచార్యులు, త-శ్రీనివాసాచార్యులు, అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబుగారు తీర్మానము నామోదించిరి. జనులందఱును లేచి, తీర్మానమును పఠించిరి. అనేకులు చేరాలు కూడ చేసిరి.

ఇదివరకు తిరుపతిలో హైకోర్టు అనిపింపబడుచుండిన పీఠిని ఇకమిదు గాంధీపీఠి అని పిలువవలె ననియు, అలాగు మునిసిపల్ లెక్కలో దాఖల్ కావలయు ననియు, మహాత్మా గాంధీగారి చిత్రలేఖనమును మునిసిపల్ ఆఫీసులో నుంచునట్లును, మునిసిపల్ పాఠశాలలో దేశీయకీర్తనలను బాలరకు బాలికలకు బోధింపవలయుననియు, మునిసిపల్ పుష్కరికములు ఖద్దరు వస్త్రములు ధరింపవలయుననియు, మునిసిపల్ పాఠశాలలోని యువాధ్యాయులును, బాలురు బాలికలును ఖద్దర వస్త్రములనే ధరింపవలయుననియు, 4,5, తీర్మానముల నెఱవేర్చుటకు తగు నేర్పాట్లు చేయవలయుననియు ఒక సభ కమిటీని ఏర్పాటుచేసి వాకు రిపోర్టుచేయునట్లు తిరుపతిమ్యునిసిపాలిటీవారు తీర్మానించిరి. నాటికమున, సభ్యులచే పెన్సు కొనబడిన చేర్పెనుగాకు తమ యధికారము క్రియత చంద్రగిరి శ్రీనివాసులు శ్రీశ్రీ గారికి, డెలిగేట్ చేసి వెళ్లిరి. ఈ తీర్మానములన్నిటిని క్రియత వెంకట కృష్ణమాచార్యులుగారు ఉపపాదించిరి.

రేపల్లె

ఈ గ్రామములో 11 నెల 17 వ తేదీని శ్రీయంతనల్లూరి కనకయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద నొక బహిరంగసభ జరుపబడినది. శ్రీయంతనల్లూరిపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు తొలుతమ్యునిసిపాలిటీ రద్దువిషయమై ముచ్చటించి, తరువాత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభవారితో సరిపెంబడిన కరాచి తీర్మానము నుపపాదించి, గంభీరపదాన్ని మొసంగిరి. తీర్మానము వడ్డమాడి ముత్తేశ్వర పసాదరావుగారితో ఆమోదంపడి, రాపు వెంకట్రాయణంగారి చేత బలపరపబడి, సభికు లందరిచే నామోదంపబడినది. సభికు లో 65 గురు తీర్మానమునకు తమయంగీకారసూచకముగ సంకేతములుచేసిరి. గ్రామములో నింకను సంతకములు చేయుచున్నారు.

అరవలపల్లి

ఈ గ్రామములో యీ నెల 22 వ తేదీన బహిరంగసభ జరుపబడి కరాచి తీర్మాన ముమోదంపబడినది. 28 గురు తీర్మానమునకు తమ యంగీకార సూచకముగ సంతకములుచేసిరి. ఇందు స్థూరు శ్రీలుకూడ నున్నారు.

అగినపల్లె

గుడివాడతాలూకాలో చేరిన అగినపల్లె గ్రామములో అక్టోబరు 21 వ తేదీన మంగళవారమునోజున తద్ గ్రామములచే గొప్ప సభ జరుపబడినది. యీసభకు యలమంచి తాతయ్యగారు అధ్యక్షులుగనుండిరి. వెంకట సోమన్న శ్రాతులుగారు పంజాబు వద లాదిగాగల అక్రమములను వివరించిరి. తరుపతి యలమంచి అంకయ్యచాదరిగారు ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులు నిష్పంధవిధానములు రైతుల కర్తవ్యములనుగురించి యుపన్యసించిరి. ఇవలూరి గుండలయ్యగారు సభ్యులమనస్సులకరగునట్టిపద్యములంబడించిరి. కరాచి ఖిలాపత్ తీర్మానమును చాలమందిరైతులుగూడ చదువుచు నామోదించిరి.

గుంటూరు

21 10 21 తేదీన మాపురమున కొలప మారాజరాజశ్రీ దేశరాజామామంతరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద యిద్దా మైవాసములో జరిగినది. సుమారు మూడువేల మంది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. అందు గుంటూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు మహమ్మద్ రహమాన్ సాహెబు లెల్లామ్ గారును, తదితర హిందూకైస్తవ మహమ్మదీయ సోదరులును యుపన్యసించిరి. అందు శ్రీయంతరామసామ్యు గుప్తగారు తరుపతాజగంభీర చాతుర్వక్ వాక్ పటిమతో హిందూ మహమ్మదీయ వైకమత్యమును గురించియు, కరాచి తీర్మానమును గురించియు, తురుష్కుల విజయమును గురించియు విపులముగ నుడిచిరి. పిమ్మట లెల్లామ్ సాహెబుగారు ఖురాన్ నుండి యుపమానము దీయుచు సభ్యులందరికిని తెలియునట్లు వార్తాధమున యుపన్యసించిరి. అంత తురుష్కుగ్రీకులకు గల ఘోరసంగ్రామమును గురించి చెప్పచు ముఫ్త నాకమాల్ సాహెబుగారు వైద్యవైద్యముల గొనియున్నవారికి పరమాత్ముడు నాయురాశోగ్యము లొసగుచున్నట్లునడయై వెల్లపుడు విజయమునే నివ్వవలయునని ప్రార్థించిరి. అన్ని మతములు యొకటియే యనియు జాతివివక్షితలేక యెల్లరునుదేశక్షేమమునకు పాటుపడవలయుననియు ప్రజలకు నొక్కివక్కాణించిరి. స్వదేశీ వస్త్రములనే, స్వదేశీవస్తువులనేనుపయోగించవలయుననియు ప్రజలను కోరిరి.

దేవిదొ రాఘవయ్యగారును కైస్తవసోదరుడు ప్రజలందరిని కైస్తవ యవలంబించిన విధానము లగు నహింస యోధ్య మున్న గు గుణములనే గలిగియుండ యుద్ధ మార్గవద్ధికై పాటు బడవలయు నని కోరిరి. రామానందశర్మ గారు హిందీభాషలో యుపన్యసించుచు యీ ప్రభుత్వముక్రింద మతమునకు తావులేదనియు నేడు యిస్లాము మతమునకు విపత్తుగలిగిన కేపు హిందూమతమున కీవిపత్తు సంభవింపవచ్చుననియు, సోదరమతము గాపాడుటకు హిందువులకు ధర్మమైయున్నదనియు, నందులకు తార్కాణముగా శ్రీశంకరాచార్యులవారు కొలపత్ నక్షత్ర ఆలీసోదరులతోపాటు బంధింపబడి యున్నారనియు నుడిచిరి. హిందూమహమ్మదీయ వైకమత్యము బలపర్చు సమయమాసన్నమైనదని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. తదుపరి దుర్భ్యురు వెంకటసుబ్రహ్మణ్యులు గారు తనకు యీ ఉద్యమమునగల యుత్సాహము వెల్లడించి సభ్యుల హృదయముల తంజింపజేసిరి. పిదప మహమ్మదీయసోదరులతోకర హిందీభాషలో యుపన్యసించుచు తాటుతే స్వరాజ్యమునకు మూలమనియు దానినునే కొలపత్ కృపచరము పూర్తిగా గలవనియు చెప్పిరి.

అంత చీరాలవాస్తవ్యులగు పెండం వెంకటరామలవారు లేచి వారి కన్యవరంపరలను గురించి యుపన్యసించుచుండ సభలో కంటతడి పెట్టనిమానవుడులేడు. ఉపన్యాసకులు తమ నూతనైర్వహణములకు ఆంగ్రధర్మ రామాదాసు దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి కిష్టాదనుటకు సమాధియు సందియము లేదు.

పల్నాడు వాస్తవ్యులగు పెరుమాళ్ళశాయన్న శ్రేష్ఠిగారు పల్నాడు యిబ్బందులను గురించియు, నన్నకల్వతనుగురించియు పులముగా చెప్పిరి. మాలూరు గుర్నాధంగారు, పోలికెట్టి ఆదివారాయణ గుప్తగారు నతి గంభీరముగా స్వతఃగిని గురించియు మనము గావించవలసిన త్యాగమును గురించియు నుపన్యసించిరి.

అంత సభ్యులు కరాచి తీర్మానమును విపులముగాజెప్పచున్నవై ప్రభుత్వమువారు గడంగినవిషయములందలి వివేకత్వమును, యుక్తియుక్తముగా జనరంజకముగా సభ్యులందరికిని తేటతెల్లమగునట్లుల వక్కాణించిరి. కొలపకాలము ప్రస్తుత కర్తవ్యమునుగురించి మాట్లాడి కరాచి తీర్మానమును, అంగారాపథుత్వమువారు జయమొందిన స్థలకు వారి నభినందించి తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఆది సభ్యులందరికారముండనెను. ఇదివరకు చేసిన 650 సంవత్సరములకాక సభలో 270 మంది సంతకములుజేసిరి. సభజరుగుచున్న సమయమున విదేశవస్త్రధారణము జరిగెను.

అమృతలూరు

గుంటూరు జిల్లా అమృతలూరు గ్రామమున 22-10-21 వ తేదీ సాయంత్ర మైదుగంటలకు గంధిమహాత్మునిపటము జనలతో నూరేగింపబడినది. తరుపతి విప్లవాయాచరణయందు మురాశ్రీ, రాఫల్ల చిన అంజయ్య చాదరిగారి యాజమాన్యమును, నొకసభ గూడెను. తత్సమయమున శ్రీయంతలు, పరుచూర్కృష్ణస్వామి చాదరిగారు అలీసోదరుల శంకరాస్వామిల వార్ల నిష్పంధముల గూర్చియు కరాచి తీర్మానమును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. సభికు లెల్లరు తీర్మానము నంగీకరించిరి. ఇంత వరకు 100 మంది సంతకములు చేసిరి.

బరంపురం

అఖిల భారతజాతీయోపసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము ననుసరించి, కరాచి తీర్మానమును ఆమోదించుటకై 20 తేదీ సాయంకాలం బహిరంగ సభ జరిగెను. శ్రీ మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రభుత్వమున అధ్యక్షులు, కరాచి తీర్మానమునందలి భావములను అందరకు తెలియజెప్పి, భారతదేశమందంతటను ఈతీర్మానముఆమోదించ బడవలసిన అవశ్యకతను గూర్చి విపులముగా దెలుపుచు, తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. పిమ్మట శ్రీ నిష్టల సోమయాజులుగారు బలపరిచిరి. కొలపతు ప్రచారకులు షేఖ్ మహమ్మద్ సాహెబుగారు, మహమ్మదీయ మత సంబంధమును గూర్చియు ఈ విషయము మహమ్మదీయుల కర్తవ్యములను గూర్చియు ఉరుమాభావలో ఉపన్యసించి ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఉపన్యాసానంతరము అధ్యక్షులు, లేచి, ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయాలవలెన ఉన్నారా, ఉన్నయదల చేతులెత్తండి అని కోరగా ఎమరును చేతులెత్తలేరి. అందున "రమారమణ గోవిందాచారి"యను ధ్యానముతో నిలచుని తీర్మానము ఆమోదించిరి. సంతకములు సభ జరుగుచుండగానే చేయుట ప్రారంభమైనది. తుదకు 205 సంతకములు చేయబడినవి. అందులో 34 శ్రీులు సంతకము చేయుట క్లాఫుసీయము.

కాకినాడ సమాచారములు.

(స్వీయ విశేషము)

రాట్టములు

కాకినాడ ది 28 అక్టోబరు: రాట్టములకు ప్రస్తుతము సంపాదితమైన రాజకీయ సంబంధమును పట్టి వానిని పాఠశాలలలో నుపయోగించునట్లుల పరిశోధకారులు తమరిపోట్లందు నూచించుట యనుచితమని మన రాజధాని విశ్వావిచారణాధికారి పంపిన యుక్తరపు ప్రతికలందు ప్రమరింపబడి వార్తాప్రతికాధిపతులచే తగుశీలిని విమర్శింపబడినది. ఈ యుక్తరపును మాజిల్లాపాఠశాలల యినస్పెక్టరుగారు జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డులు, మ్యూనిసిపలు సంఘములు, ప్రైవేటులు, ట్రేయినింగు స్కూళ్ల ప్రధానోపాధ్యాయులకును పంపుటవలన నడియెక్కడు ప్రఖ్యాతిపడెనెను. ఇది యిటుండ కాకినాడ రేంజిస్ట్రార్ల సము అసిస్టెంట్ యినస్పెక్టరుగారు తా మొక యుక్తరపును జారీచేయించిరి. ఇదియు ప్రజుధికారుల యనుమతి తేకుండ సంపబడి యుండదని తప్పక యూహింపదగియున్నది. దాని నిచట జాండుపరచుచున్నాను:— "ఈరేంజిలోని బోర్డు మ్యూనిసిపలు, యెయిడెడ్డుస్కూళ్లకు రాట్టములను యెవతయినా ఉచితార్థముగా యిచ్చినయెడల వాటిని అంగీకరించుచుండదు. ఈవిషయమునుగురించి కొద్దికాలముతో ఆర్డరులు జారీకాబడును."

దైరక్తుగారి బాటును సహిష్ణుండుయినస్పెక్టరుగారికి బాటును కాకినాడ మ్యూనిసిపలు కన్వెన్షిలువారు 21-వ తేదీని, కాకినాడ తాలూకాబోర్డువారు 22 తేదీని చర్చించి వానిపై నీక్రింది రీతిని తీర్మానముల నేకగ్రీనముగా గావించిరి.

మ్యూనిసిపలువారు

దైరక్తుగారి సమ్యక్తరు అనుచితము అక్రమము నై యున్నది. రాట్టమును పాఠశాలలలో నుపయోగించుట యవశ్యకమేగాక దేశక్షేమ సాధనమని యీ కన్వెన్షిలువారు తలచుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు

దేశముయొక్క అక్షలనుప్రజలయోగ్యములను గమనించుచు పట్టికప్రయవేటు పాఠశాలలన్నిటిలో రాట్టమును ప్రవేశపెట్టుట తప్పక జరుగవలెనని యాబోర్డువారు తలచుచున్నారు. టయిము చేబిలులు సవరణయగు నంతవరకు, పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులు రాట్టములమీద పనిని స్కూళ్లగంటల తర్వాత నేర్పుచుండవలెను. మరియు రాట్టమును గృహస్థులెవ్వరయిన నుచితముగ విచ్చినయెడల నితభ్యుంతరముగ నంగీకరింపవచ్చును. ఇతర తాలూకాబోర్డులవారును, కాజమండ్రి పెద్దాపురము తాలూకా మ్యూనిసిపాలిటీలవారు సీతీరుననే తీర్మానింతురు గాకండి కోరుచున్నాము.

గ్రాంటులు

కడచిన ఆగస్టుతుదివారమున గవర్న మెంటువారి కిందివిత్తు యుక్తరపును జారీచేసి దానికిగల తమయోజ్జేపణలను దెల్పుదని లోకలుబోర్డులవాక నడిగిరి:— "గవర్న మెంటువారుగాని, జిల్లాయెడ్డుకేవలకవున్సిలుగాని గవర్న మెంటు అధికారపొంది యున్న యెయిత్తరయుక్తోగియుండుగాని అంగీకరించని, ఆమోదించని, విద్యానిలయమునకు ఒకలోకలుబోర్డుయొక్క ప్రవ్యమును తత్సహాయమునకు భృతివినియోగించుకూడదు" దీనిపైన కాకినాడ తాలూకాబోర్డువా క్రిందతీర్మానమును గావించిరి. ఈయుక్తరపు ఆనావశ్యకము. ప్రజేశనీతిగతులనరసి బాగరూకతో సమాత్మ్యకరణబుదితో వ్యవహరింతురని యూహింపదగిన బోర్డువారి పరిశీలనాశ్రీ నీ యుక్తరపు బంధించగలదు. స్థానికసంఘము రిట్టి దైర్యమును చూపుట క్లాఫుసీయము.

విదేశ వార్తలు

విరిమనమస్య
కనడాలో పోలిక

చర్చిలుగారు కనడా క్లబ్బునందు మనస్సునిండుచు విద్యం
దులనున్నవివిధ మత వర్ణ భావల చిహ్నములు కనడాయందు
గూడనుండెనని నుడివెరి. ఈక్రమస్థితియు నిప్పుడు సమసిపోయె
నని తలంచుట భ్రాంతి. కానియవియెవయు కనడాయొక్క జాతీ
యతను భగ్న పరుప జాలవు. మనము విద్యండు భేదముయొక్క
నిజమౌదయమును కనుగొన ప్రయత్నింపవలయును.

విద్యండుస్థితి - ఆరాజకము

ప్రభుత్వప్రతినిధులు డొనింగుపీథిలో గలసికొనిరి. పూర్వసభ
ఇంకను సమావేశము గారదు. 27 వ తేదీనప్రభుత్వ ప్రతినిధులు
విరిమనప్రతినిధులను కలసికొనరు. ఇందువలన సంధిసభకు విఘ్న
ము తలసిందినట్లు చాలింపజనదు. లాయడు బార్జిగారు ఏర్పా
టు ప్రకారము 5 వ నవంబరు తేదీన క్రొత్త స్థితి సంభవింపకపోయిన
యెడల వాషింగ్టనుకు వెళ్లెదరు. డివెలరాగారి తంతివార్త విష
యము సీరపరుపబడెనని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము అల్బురు
విషయము విచారింప వలయును.

యూనియన్లుల తిరుగుబాటు

కొందరు యూనియన్లులు ప్రభుత్వమువారు జేసిన పని
తప్పని యాక్షేపించుటజూడగ కన్నర్యేటివు పార్టీ ఏర్పాటుయి
నట్లు దోచుచున్నది. యూనియన్లులలో నెక్కువమంది
లాయడు బార్జిపక్షమున నుండురు. లిబరలు గూడ వీరిపక్ష
ముననే యుండురు.

సభలో చాంబర్లెనుగారి స్థానమున బర్క్ హెడ్డు ప్రభు
వు నియమింపబడును. అల్బురునందు సంబంధము గలవారిలో న
మృత్యుము గలంగజేయుట క్లుప్త చేయబడెను.

లేబరుకక్షావారు

లేబరుకక్షావారు ప్రభుత్వమువాక్షేపించుటను తిరస్క
రించుటకు నిశ్చయించిరి.

డివెలరా గారు

విరిమన కన్వెన్షను సభలో వ్యగ్రాసనాధిపత్యము వహిం
చునందగ్గమున, విరిమనసంధిసభ ప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయ
ములను నిమగ్నపడుముగ తెలుపవలయునని చెప్పిరి. విరిమనప్రతి
నిధులపనిలో నితరులు జోక్యము పుచ్చుకొన గూడదని జెప్పిరి.

పార్లమెంటుచర్చ.

అక్టోబరు 31-నతేదీన విరిమనమస్యను కామన్సుసభవా
రు చర్చింపవలయునని లాయడుబార్జిగారు తెలిపినపుడు చాం
యెత్సానాము ప్రబలెను. లాయడుబార్జిగారు కామన్సుసభలో
కొంద గనుమానించుచున్నారనియు దానినిగురించి ప్రభుత్వస్థితి
విచారించుట ముఖ్యమనియు జెప్పిరి. ప్రజలయభిప్రాయమును గను
గొనకుండ నిట్టి ప్రాముఖ్యవిషయమును పరిష్కరింపగూడదు.
31-వ తేదీన యువపాదింపబోవు తీర్మానముమీద విభాగము
జరుగునని చెప్పిరి.

సంధిసభలో మరతులు పరిష్కరింపబడిన తరువాత నవి
ప్రజల సభలో చర్చకొరకు జేబడును. వారిచే నామోదంపబడిన
తరువాత 40 చట్టముగననిగూడ చెప్పిరి.

40 మంది కొయలివను యూనియన్లులు, రాజుగారి
తో సంబంధమువదలకొనిన విద్యండుతో సంధికోజుకు జూచుట
తప్పని సంతకములు చేసిరి.

వాషింగ్టనుసభ

ప్రాన్సుఅభిప్రాయము

ప్రపంచ మంతటను శాంతిస్థాపన జేయుటకు ప్రాన్సు
దేశము వాషింగ్టను సభకు జనుచున్నదని బ్రియాండుగారు ను
డివిరి. ప్రాన్సు ప్రతినిధులు తమస్థితిగతులను విపులముగ తెలుప
వలయును. ప్రాన్సుదేశము తన సంరక్షణమేగాక సాంప్రదాయ
సిద్ధముగ వచ్చుచున్న మానవజాతిశాంతి యంతయు సంరక్షింప
వలయును. మిత్రమండలివారివాగ్దానములను నమ్మి ప్రాన్సు
వాషింగ్టను సభయందు ప్రవేశించెను.

సభకొరకు వచ్చిన ప్రతినిధులు పరస్పర సహాయముతో
కార్యక్రమమును జరుపుట కుత్సాహము జూపుచున్నారు. వర్త
సామ్యతనుగురించియు చర్చింపబడదు. ఈ సభకు జర్మను ప్రతి
నిధుల నాహ్వానించునభిప్రాయము లేదని వాషింగ్టను నుండి
హోగుగారు తెలుపుచున్నారు.

హంగేరి స్థితి

“బ్రిటిష్ ఎంటెంటి” హంగేరికి పంపిన అంత్యసందేశము
వలన హంగేరిలో చాలమచ్చేకము ప్రబలెను. అందుకారటగా
రిని మిత్రమండలివశము జేయవలెననియు, మిత్రమండలివారు నై
స్యమును ప్రోగుజేసినందులకయిన వ్యయమును ముజరా నీయవల
యనని గలదు. హంగేరిప్రభుత్వమువారు వెంటనే చర్యతీసి
కొని తిరుగబాటు నణచివేసినను తిటిల్ ఎంటెంటిహారు ఇట్టి
భర్మ లడుగుట ఆమానుమని ప్రతివాదును తలచుచున్నాడు.
ఇట్లుచేసి హంగేరిని నాశననొనర్చునెంచుటవలన జాల నపాయ
పరిస్థితు లేర్పడునని తలపబడుచున్నది.

ప్రస్తుతవారములోనే హంగేరి మీద దాడివెడతదరని
దెలియుచున్నది. ఈసందర్భమున ఆస్ట్రియావారి తాటస్థము
నకు భంగము రాదనియు తెలిసిరి.

రాయబారులసభ.

రాయబారులసభవారు కారల్ గారిని వారి నంచవలసిన
ప్రదేశము నిర్ణయించువరకు గాలిజీకు కొంతమూలముగ నొక
నావయం దుంచవలయునని తీర్మానించుచున్నారు.

కారల్ గారు.

కారల్ గారిని మిత్రమండలికి వశముజేయుట హంగేరి
ప్రభుత్వవిధానమునకు వ్యతిరేకమని ప్రధానమంత్రిగారు తెలిపిరి
లిటిల్ ఎంటెంటివారు కారల్ గారిని 48 గంటలలో వశముజే
యవలయు ననియు, నైనికవ్యయ మీయవలయుననియునంత్యసం
దేశ మందిరి.

కారల్ గారిని నెయింటు హెలివాకు పంపుటకు ప్రాంసు
వారు సమ్మతించిరి. కారల్ గారియచరలను విచారణకొరకు
బుడాపెట్టనకు దీసికొనివెల్లిరి.

జర్మను నష్టపరిహారము

మెల్ కన్న సుగారు చికాగోలో జర్మనునష్టపరిహారముల
ను తగ్గింపవలయునని గోరిరి. ఈయభిప్రాయముతో అధికారులు
సానుభూతిని గనువరచుచుచున్నారు. మిత్రమండలివారు జర్మ
నువారివృత్త పరిహారమును తగ్గింపుటనుగురించి త్వరలో విచా
రించెదరు.

వి. సి. యన్. ఉద్యోగములు

మెప్పుప్పుడుప్రభువుగారు మెప్పుప్పుడుకలలో కోమాగారికి ప్రత్యు
త్తర మిచ్చుచు నిట్లువాసిరి. - కోమాగారి అనుమానములను
ప్రాంతిని నేనెప్పడును మరువలేదు. వి. సి. యన్ యుద్యోగ
ములు యావనములకు మంచిచనుపాయముల నీచుజాలనను సంక
తిఇంకను గూఢిపరుపబడలేదు. ఈదేశమునందట్టి యుద్యోగము
లోనున్న ప్రజాసేవయందున్న యుత్సాహమా యుద్యోగముల
యందుగూడ యుండవలెను.

అప్పురుపై లీషియా.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు నైలిషియాపరిష్కారము నమ
లులో పెట్టుటకు ప్రతినిధులను నియమించినటులు రాయబారుప
గ్గమువారికి తెలిసిరి. అందు పరిష్కార మన్యాయమనియు సంధి

నియమములకు వ్యతిరేక మనియును తెలిసిరి. నానారాష్ట్రసభ
వారు దీనిని పరిష్కరించుటకు హక్కుకాదని గూడనందుగలదు.

క్రొత్తమంత్రివర్గము

క్రొత్తమంత్రి వర్గమునందుతమకు నమ్మకము గలవని 8వ
ప్రాగు గారు తీర్మానంచిరి ఇందుకు 230 మంది అనుకూలము
గను 132 మంది ప్రతికూలముగను తమ సమ్మతుల నిచ్చిరి.

స్పెయిన్ - మెరాకో

టిటానువద్దపోరుటము

స్పెయిన్ వారికిని పర్వతవాసులకును టిటాను 30 మైళ్లదూర
మునపోరాటము జరుగుచున్నది. స్పెయిన్ వారు తమస్థానములను
నిలుపుకొనుమండినట్లు తెలియుచున్నది. గానివారికి విశేష
నష్టము గలుగుచున్నది. స్పెయిన్ములుత్సరితముగ జనుచున్నవి.

శివామిత్రతైలము

శిలంబుకు మేలైనది. మెదటికి బలము.
కండ్లకోగమును పోగొట్టును. వెల 6 బొమ్మల బుడ్డి రూ 1.
మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమిషను.
విశ్వనాథం నుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపధ్య భవనము,
(8175) కోపూరు. (వెల్లూరుజిల్లా)

స్వరాజ్యగ్రంథములు

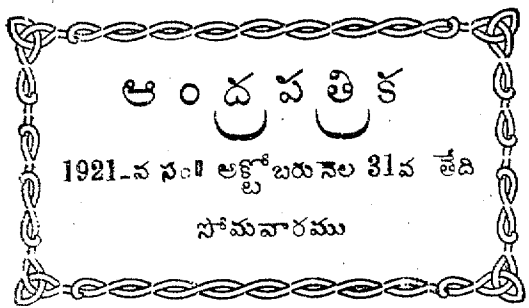
- (1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది.
0-8-0
 - (2) స్వరాజ్యచక్రము
(శ్రీమతి నరరాజేవి చాడురాజిగారి యవన్యాసము
నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు వైరి 12 ప్రకరణ.
రూ 1-0-0
 - (3) హైందవస్వరాజ్యము
(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెనుగున
భావగంభీరమునుంతుము చెడకుండ తర్జుమాచేయబడినది,
0-10-0
 - (4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి అమూల్యవ్యాసములు తెనిగింప
బడినవి) ఇందలి పదములు మూలములుగాని పలుకులు గావు.
0-3-0
 - (5) సహాయనిరాకరణతత్వము
0-4-0
- ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,
ప్రిన్టింగ్, మదరాసు.

రై. సంకలు ! బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు వ్యవసరము !!
నెం. 40, 41, 42, రత్న బజారురోడ్డు, బారి బాను, మద్రాసు.

చిలు, రవికుటు రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్న కంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు
పాతళ్లు, చిత్రాడలు, త్రేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి బిళ్ళకానెట్లు, ఇతర వాటిలో నాటు రకములు, కోటు,
నారపట్టు, మొదలగు మాదిరిలు, స్టీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, కఫీను కుపయోగ వస్తువుల రకములు, వైన కేసుకొను
నవి మావద్ద ఆకేక గింపుకొను వైకము పెట్టల కాన్ వాసు కేసులు, బ్రీపుసంచులు అంగనశ్రుములు, భోజనముల మొద
విధవిధ వింతయైన మొదలగునవి పలువిధమాదిరిలలో మా యొద్దగలవు. అగునవి ఆనేకమాదిరిలలో మా వద్ద
మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటవోటుచాలను. సిద్ధముగా స్టాబులో నున్నవి.

సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ మాతన వ్రాంచిన తెలుతయన్నాము.
బెంగుళూరు, కంచి, కాశీ, మధుర, నేలం, మలబారు, అనామదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి
మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత
గుతు తగినట్లు వుపయోగించుచున్న వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించున తగిన సరిగె పట్టు నూలు జవిర్
కములను రప్పించి, స్టాబు చేసియున్నాము. భరన్న సరసముగా వుండును.

ఏకమూలికాబ్రయోగమునునట్లు - పర్వరోగములకును
వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి
“దేవామృతరసము” (321.)
ఇయ్యది సిద్ధులచే నుపదేశంపబడి వనమాలికలచేత నూతనముగ తయారుచేసి కేసలుగా విక్రయమగుచున్నది. ఏవిధ
మైన పథ్యములేక మనుష్యులకు వచ్చును సకలరోగములను బాగుజేసి ఆనేకయోగ్యతాప్రతికలను బడవియున్నది. ఉపయో
గించెడి విధానమును బుడ్డి వెంట పంపబడును. అర అవుణ్ ను బుడ్డి ౧ కి రూ ౨. కాలు అవుణ్ నుబుడ్డి రూ ౧ మూత్రమే.
వి. సి. చార్జీ ప్రత్యేకము. వలయు వారలు
దేవామృతరసము కంపెనీ,
ప్రావైటరు: ములుకుట్ట నరసింహాచార్యులుగారు, కరూరు, ఎస్. వి. ఆర్. తిరుచిరాపల్లి జిల్లా.

ప్రజా శయ సిద్ధి

ప్రస్తుత బహుళ పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది.

“మాంటాగూగారిలో సంభాషించి, ఇక్కడే ఆంగ్ల దేశము నుండి తిరిగివచ్చిన స్నేహితు లొకరి నుండి మా కీ వృత్తాంతము దెలిసెను. హిందూ దేశ మునకు తామింటిటి యువకారము జేసినను, భార తీయులను తాము సమాధాన పరుప లేకబోతిమని, మాంటాగూగారు విచారించిరి. భారతీయులలో నధిక సంఖ్యాకులు సంస్కరణములను తిరస్కరించి నందులకు వారి కాశాభంగము కలిగెను. నాకు ఇటుబోయిననుయ్యి, అటుదిగిన గోయి కనుపించు చున్నది. ఒకవంక సహాయనిరాకరణవాదులు హిం దూ దేశమున విప్లవము దెచ్చి బెట్టుచున్నారు. వేరొకవంక హిందూ దేశమునను, ఆంగ్ల దేశము నను బలమగు ఆంగ్లో హైందవకక్ష మొకటిగలదు. ఈ కక్షమువారు, భారతీయో శయముల నేటిరున నయినను భంగపరుప యత్నించుచున్నారు. భార తీయులు తిరుగుబాటుకు బూనిరనియు, వారిని కఠి నముగ దండింపవలెననియు, బ్రిటీషు ప్రజలకు వీరు చెలుపుచున్నారు. మాంటాగూగారికి రీడింగు ప్రభువునందు యత్యంత విశ్వాసము గలదని, మా స్నేహితులు జెప్పిరి. హిందూ దేశమునకు రీడింగు ప్రభువు శక్తివంతన లేక మేలు జేయుననియు, ఆతను జేసినచదులకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతిం చెదరనియు జలికెను. మా స్నేహితు లింకొకవిష యమునుగూడ గ్రహించిరి. ప్రస్తుత హిందూ దేశ స్థితిబట్టి అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్య ప్రదానము తక్షణ మవసరమగునని రాజప్రతినిధిగారు తెలిపి నను గూడ, లాయడుబార్డి ప్రభుత్వమువారు వారి సూచనను సఫలకరచెదరు.”

పై వాక్యములను పాఠకులు పఠించుట భావ్యము. మాంటాగూగారి ప్రస్తుత స్థితికి, సాను భూతి జూపవచ్చును. రాజ్యాంగ సంస్కరణము లను ప్రవేశ పెట్టుటకు, మాంటాగూగారు విశేష శ్రమ దీసికొని రనుటకు సందియము లేదు. కాని, ప్రజాశయములను లెక్కజేయక, మితవాదుల కొందరను మాత్రము సంతోష పెట్టుటకు ప్రయ త్నించుటచే, మాంటాగూగారి ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెనని వారు గ్రహింపవలెను.

ప్రజల పలుకుబడిని మాత్రము విస్తరింపజేసి స్వపరిపాలనాధికారము నొసగని సంస్కరణముల వలన దేశమున నసంతృప్తి పెరుగునని, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఘంటాఘటముగ చాటినను, జాయింటు కమిటీవారు గాని పార్లమెంటు సభవారుగాని, వారి హితమును లక్ష్య పెట్టకబోయిరి. సంస్కరణ ముల నేటిరున నయినను శాసనమున బొందుపరుప వలయునను సాసక్తితో, మాంటాగూగారు పంజా బు వ్యవహారమునుగాని, కల్యాణ సమస్యను గాని, పరిష్కరింప బూనుకొండిరి. తొలెటు శాసనము, దేశమునం దుదయింపజేయునను నకు కారణ మయినను దానిని రద్దుపరుపకుండిరి. ప్రజల కన్య స్వాతంత్ర్యములకు వ్యర్థము వాటిల్లినను, మత విశ్వాసములకు భంగము కలిగినను, స్వయంసిద్ధ

యాధికారము కొరకు ప్రజలెంత పరితపింపినను మాంటాగూగారు తమ సంస్కరణములవల్లనే దేశ మున సంతృప్తి ప్రబలమగునని భావించిరి. మిత వాదులను దరిజేర్చి, జాతీయవాదులను దూరము జేసిన చాలునని దలంచిరి. ఒక వంక సహాయ మున, వేరొకవంక నిర్బంధమును కొనసాగించిన వ్యవహారము దారికి వచ్చునని దలంచిరి. హాం రూలును గూర్చి ప్రజలంతగ నభిలాష దెలుపుట లేదని, మాంటాగూగారు దోష్టగవదవికి రాకముందు తెలిపియుండిరి. పిమ్మట నట్టి యభిలాషను స్వయ ముగ దెలిపినను, దానిని పాటించ రయిరి. దాని ఫలిత మిప్పుడు దెలిసినచున్నది. ప్రజలలో గాఢమగు స్వరాజ్యాభిలాష గలదు. నిడలనుజూచి వారు భ్రమపడజాలరు. వారియునికికే స్వరాజ్య మవసరమని వారు భావించెదరు. ఆభావము, నిర్బంధములవలన నడగిపోవడు. ఆంగ్లో హైందవ కక్ష ప్రాతికూల్యము మూలమున నది మ రిం త హెచ్చును గాని తగ్గిపోవజాలదు. ఇట్టి స్థితిలో, సంస్కరణములను భారతీయు లుపయోగింప లేదని, మాంటాగూగారు విచారించి లాభము లేదు. ఈసంగతిని వారు మొదటనే గ్రహించి, ప్రజాశయముల కనుకూలముగ మెలగియుండ వలసినది.

జరిగినదేమో జరిగినది. ఇప్పటికయినను ప్రజాశయ మేదియో మాంటాగూగారికి దెలిసి వచ్చెను. అల్పసంఖ్యాకు లెవరో దక్కు భారతీ యులు సర్వసామాన్యముగ రాజ్యాంగ సంస్కర ణములను నిరాకరించిరిని, మాంటాగూగారు దెలిపి యుండిరి. మాంటాగూగారి కనుకూలించినను అను కూలంపకబోయినను, ప్రజలభావము తెలిసినపు డు, ఆశాభంగముతోను విచారముతోను ప్రొద్దు బుచ్చిన లాభ మేముండును? ఒకమూలను నిర్బంధ విధానము తన వాడిమిని జూపుచున్నది. ప్రజలకు బాధ గలిగించుచున్నది. విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టు చున్నది. ప్రజలు మాత్రము అహింసాబద్ధులై ఓరి మితో కష్టముల నన్నిటిని భరించుచున్నారు. కష్టము లధికమయినకొలదియు, వారి యభిలాషకు మరింత బలము గలుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితి ఇంకెంత కాలము కొనసాగవలయు నని, మాంటాగూగారు భావించెదరు? ప్రజలలో నిరాశ పెరుగుటవలన లాభ మేముండును? రీడింగు ప్రభువుగారి యందు మాంటాగూగారికి సంపూర్ణ విశ్వాస ముండవచ్చు నుగాని, ప్రజలపై వారెక్కడు విశ్వాసము జూపుట యవసరము. హిందూ దేశమునకు కష్టము గలిగి నను సుఖముగలిగినను అనుభవించువారు ప్రజలు. ప్రజాశయములను ప్రధానముగ భావించి వానిని సఫలకరప యత్నించుట యావశ్యకముగాని, రాజ ప్రతినిధిగారిని బాగపడుటయంతగ నవసరముగాదు. రాజప్రతినిధి మేలుజేసినను, ప్రభుత్వకార్యదర్శి మేలుజేసినను ప్రజల కొక్కటే. వారికి గావలసినది స్వపరిపాలనము. అది వెంటనే లభింపవలెను. స్వపరిపాలనము లభించినగాని, ప్రజలకు సంతృప్తి గలుగదు. కష్టనివారణమునకు అర్జీలను విన్నపము లను బంపుట ప్రయోజనకరముగాదని వారికిదెలిసి నది. యాచనవృత్తిని, వారు మరల బూనజాలరు. వెనుకటి యనుభవములు వారికి గుణపాఠమును నేర్పెను.

నేను పంజాబు, కల్యాణ సమస్య లుదయిం చినవి. రేపు మరియొక సమస్య యుదయింప వచ్చును. ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలి గినపుడెల్ల మొరబెట్టుటచేలాభమేమి గలుగును? ఈ భంగతిని గ్రహించి, సత్వర స్వరాజ్యస్థితిని ప్రజలు పొందించుచున్నపుడు, మాంటాగూగారు మిన్నకుంటుపాడియా? ఇదివరకు కష్టములున్న

నుండవచ్చును. ఛెలమ్మపర్దుప్రభువువిశాలసంస్కర ణముల కభిముఖుడు గాకబోవచ్చును. ఇప్పుడు పరిస్థితులనుకూలముగ నున్నవి గద. ప్రస్తుత స్థితి బట్టి రీడింగు ప్రభువు హిందూ దేశమున కధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము నొసగగోరినను, వారికోర్కె ను లాయడుబార్డి ప్రభుత్వమువారు సఫలకరప సిద్ధముగ నున్నపుడు, మాంటాగూగారి రీడియును కూలావకాశము నేల గైకొనగూడదు? తక్షణ స్వరాజ్యమును ప్రజలు గోరుచున్నందులకు, కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములే సాక్ష్యములు. దేశము నందు జరుగుచున్న ప్రబలాంధోళనమే నిదర్శ నము. ఇంకను ఎంతకాలము వేచియుండవలెను? రీడింగు ప్రభువేకారణముచే నయినను సత్వరప్రజా శయసిద్ధికి బూనకబోయినచో, ప్రజలసంతృప్తి ననుభవింపవలసినదేనా? మాంటాగూగారు రీడింగు ప్రభువు నిందుకు త్వరపెట్టుట కవసరములేదా? హైందవశాసనసభలో నిటీవల జరిగిన చర్చలో సత్వరస్వపరిపాలనమునకు ప్రభుత్వసభ్యులు అభి ముఖులై యుండలేదు. ప్రభువు లసభలో జరిగిన చర్చలో, రాజ్యాంగ సంస్కరణములగూర్చి ప్రసం గవశమున కొందరు బలికిరి గాని, స్వరాజ్యము గూర్చి ప్రజలలోగల దృఢాభిలాష నెవరును తెలిపి యుండలేదు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు లేకున్నచో, హిందూ దేశ మంతయు బ్రిటీషువారికి ప్రాతికూల ముగ నుండెడిదని, చెలమ్మపర్దుప్రభువు దెలిపిరి. సంస్కరణములతో దేశము సంతృప్తిజేందెనని చెలుపుటకు వీరీటుల బలికియుండురు. సంస్కరణ ములను దేశము నిరాకరించిన విధమును స్వయ ముగ జూచియు, ఛెలమ్మపర్దుప్రభువుగారు ప్రజల కోర్కెను వ్యక్తపరుపరయిరి. ఐది వత్సరములు పూరియైన పిమ్మట గాని, సంస్కరణ విధా నమునందు మార్పులు జరుగవని అభయ మొసగ వలెనని సెల్వెరను ప్రభువుగారు గోరిరి. సెల్వె రను ప్రభువు జాయింటు కమిటీ కధ్యక్షులు. ఐది వ త్సరములలోపల మాత్సలవిషయము నాలోచింప వలెనను హైందవ శాసనసభ వారి తీర్మానముగూడ వీరికి సరిపడలేదు. ఇండియా ఆఫీసుకు సహాయ కార్యదర్శి యగు లిట్టనుప్రభువు గోడమొడిపిల్లి వాటముగ దాటుకొనెను. సంస్కరణ విధానము చక్కగ కొనసాగుచున్నదని వీరి యభిప్రాయము. మార్పు లేవి యయినను జరుగునెడల, వ్యక్తుల కోర్కెలబట్టి జరుగవనియు, స్వపరిపాలనానుభ వము ఋజువుగావలయుననియు, లిట్టనుప్రభువు పలికెను. పార్లమెంటు సభ వారి జరీక్షలలో జయము గాంచవలెనని, వీరు భావించుచున్నారు గాబోలు! ఇంతవరకును, ప్రజా శయ సాఫల్యమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాని, ఆంగ్ల దేశ ప్రభుత్వముగాని, తగిన శ్రద్ధ జూపుటలేదు. మామూలుకద్ధతుల నవలంబించి కాలము గడుపుచున్నారు. హిందూ దేశ సమస్య, ప్రజల స్వప్రయత్నముల వలననే పరిష్కారము గాంచగలదు. ప్రజల స్వశక్తివలన వారి సంకల్ప ము నెఱవేరుచున్నపుడు, స్వపరిపాలనా స్వాతం త్ర్యమునకు నిరోధము గలుగనేరదు. రీడింగు ప్రభువుగాని, మాంటాగూగారుగాని, ఆల సించినను సత్వరప్రజాశయసిద్ధికి కొరతగలుగ నేరదు. ఆంగ్ల దేశకారవమును రక్షించుటకేమి సామ్రాజ్య కారవమును కాపాడుటకేమి, తమ రాజకీయనిపుణతను జూపుటకేమి, వీ రెంతమా త్రము జాగుజేయక హిందూ దేశమున కధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము వెంటనే సిద్ధించుటకేర్పా టుల గావించిరేని, ఆత్మకారవమును నిలుపుకొన గలుగుదురు.

యూనియన్లు తిరుగుబాటు

సంగ్రామమునందు కొయిలివనుకూ మునందన్ని వక్షములవారు చేరియుండిరి. కొంత కాల మయినపిమ్మట, లేబరువక్షము దానినుండి విడిపోయెను. ఇండియన్ లిబరలు వక్షము వారు విడిగనుండిరి. కొయిలి వను క త మునందు, యూనియన్లుల ప్రాబల్య మధికముగ నుండెను. ఇందువలన, అభివృద్ధికరమగు మార్పు లొంగు దేశమున గలుగుట కభ్యంతరము గలుగు చుండెను. ఇటీవల, ఐఁసుసమస్యను పరిష్కరించుటకు, క్రభుత్వమువారు బూనుకొని, సిక్ ఫీను ప్రతినిధులతో రాయబారము నలుపుచుండిరి. ఐర్లెండువ్యవహారము త్వర లో పరిష్కారమగుట అత్యవసరమని, ఎల్లరును భావించుచుండ, యూని యన్లులు కొందరుకేరి ఆవయత్నములకు భంగ ప యత్నించుట, ఆక్రశే స్తముగ దోషకమాన నలువదిమంది కొయిలివను యూనియన్లు లుకేరి, ఐర్లండు ప్రతినిధులతో రాయబారము నలుపుట మిగుల ససభ్య మని యొకతీర్మానమును కామన్సునభకు బంపిరి. ఈ తీర్మానము నేడు చర్చకు వచ్చును. చిరకాలము నుండియు ఐర్లండు సమస్య పరిష్కార ము గా కుండ, యూని యన్లులభ్యంతరపెట్టుచుండిరి. గ్లాడుస్టన్ మం త్రుల కాలమునండేమి, ఆస్క్విత్తు మహాశయుని కాలమునండేమి, ఐర్లండునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపకుండ వీరు తమ శక్తినంతను వినియోగించిరి. తుదకు తిరుగుబాటునకు సయితము బూని రి. యూనియన్లులు గనుబడిన ప్రతికూలభా వమువలన, ఐర్లెండులో నిరాశ జనించి సిక్ ఫీను వక్షమునకు ప్రాబల్యము గలిగెను. నేడు మరల ఐర్లెండు వ్యవహారము పరిష్కారము గాకుండ, యూనియన్లులద్దు దగులుచున్నారు. యూనియన్లుల తీర్మానమును లాయడు జార్జిగారు ప్రభుత్వ నిందకింద భావించుచున్నారు. యూనియన్లుల ప్రతికూల ప్రయత్నములు విఫలము గాంచునని యూహించవచ్చును ఒకవేళ క్రభుత్వప్రయత్నము లకు విఘ్నము గలుగునే, పార్ల మెంటుసభకు త్వరలో ఎన్నికలు జరుగవలయును. ఈ యెన్ని కలలో పరాధీనదేశములకు ఆంగ్లదేశము స్వాతం త్ర్యమును ప్రసాదించునా లేదా యను విషయము ముఖ్యసారాంశముగ నుండును. ఆంగ్లదేశము నిపుడు విషమపరిత ఎదుర్కొనుచున్నది. దీనికి తాళి జయము బడయనియెడల ఆంగ్లదేశము తన ప్రఖ్యాతిని నిలుపుకొనజానదు.

మద్యపాననిషేధ లాభములు

జాననగారు, గోఖలేహాలులో నడిగిన యొక ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు, అమెరి కాలో మద్య పాననిషేధము వలన రివిన్యూరాబడిలో మొదట కొంచెము నష్టముగలిగినను, పరిపాలనావ్యయము తగ్గుటచే నీ నష్టమును పాటింపలేదని తెలిపిరి. కారాగృహములకు వెడలడివారిసంఖ్య తగ్గెను. పోలీసు, మేజిస్ట్రేటులసంఖ్య తగ్గెను. ఉన్నాదకరణాలయముల సంఖ్య తగ్గెను. ప్రజలు వ్యర్థపుఖర్చులు లేకుండుటచే, ధనవంతులయిరి. క్రభుత్వపు రాబడి మరల పెచ్చెను. మద్యపానము తగ్గిపోవునేని, హిందూ దేశపురాబడికి నష్టముకలుగుననివిచారించెడివారు, దేశసంపదధితరవిధముల నెటులవరిల్లునోగ్రహించి, ప్రజలక్షేమము నరసి లేనిపోని యభ్యంతరముల గొనిపకుండురు గాక!

వర్ణవివక్షత

సిగ్రోజాతికి రాజకీయ, విద్యాసౌకర్యముల నెసగుట వ్యాయమని అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్ర ధ్యక్షులగు ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ రంగీకరించిరి గాని, సాంఘిక సమత్వమునకు వారికిగల హక్కును గుర్తింపరయిరి. వర్ణసమస్య జాతీయ సమస్య యయ్యెనని, హార్డింగ్ గారు తలచుచున్నారు. ప్రపంచమునంతను, యూనియన్ల ఎదుర్కొనుచున్నదల హార్డింగ్ గారు సూచించిరి. ఇచ్చుహాసమస్యను పరిష్కరించుటకు పాశ్చాత్యక్రవంచ మేమిజేయునో తెలియకున్నది. ఇట్టి ముఖ్యప్రశ్నను పరిష్కరింపక ప్రపంచపున్న ర్మాణమునకు శ్వేతజాతులు గడంగుట వ్యర్థప్రయత్నమని దోచుచున్నది.

అహమ్మబాదు మిల్లుతగాదా

పరివారలక్ష్మిబోసను విషయమై, సేత్ మంగలదాసుగారికిని గాంధీ మహాత్మునికిని గలిగిన వివాదమున, పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు పరిష్కరించినదియు, వారిపరిష్కారమునకు యజమానులవక్షమున సేత్ మంగలదాసు గారును, పరివారలక్ష్మిమున గాంధీప్రభృతులును సమ్మతించినదియు తెలిసికొనుట కెంతయు సంత సించెదము.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టు ప్రకటనము:—పోస్టు ఎక్స్ ప్రెసు లైలు బండి ఆదివారము సాయంత్రం 4 గంటలకు బొంబయిలో బయలుదేరెను. ఆంగ్లదేశపు టిపా నవంబరు 1 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు బట్వాడా జేయుటకు సిద్ధమగును. 7 గంటలకే పోస్టులు పెట్టెలు గలవారలకు బట్వాడా జేయబడును.

పచ్చయ్యప్ప హైస్కూలు సారస్వతసంఘము. నవంబరు 1 వ తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం 4-45 గంటలకు పచ్చయ్యప్పహాలులో యస్. సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుత విద్యావిధానమందలి లోపములనుగూర్చి యువస్వనించెదరు. ఏ. రంగ సామిల య్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల లైబ్రరీ:—ఈ వైద్యశాలలో పెట్టెబరు మాసము లో 9102 మందిగొలు చికిత్సబొందిరి. అందు 1327 మంది క్రిష్టియనులు, 306 మంది ఆంగ్లోయిండియనులు, 24 మంది మహమ్మదీయులును గలరు. గోజుకు మొత్తముమీద 303 మందివచ్చుచుండి, ఒకనాడు 438 మందివచ్చిరి.

మదరాసులోని వైద్యచంటిపిల్లల సంరక్షకసంఘము వారిల్లు ప్రకటించుచున్నారు: ఇదివరకు చందాలు 205 రూప్యములు. క్రొత్తవాగ్దానములు సి. కె. పి. డి. ధర్మసంఘము రు 150 లు పాపిచెట్టి రామచెట్టిగారి ర్మములలోనుండి రు 100 తవా ఉడయవరులచెట్టి రు 20. మొత్తము రు 475.

చెన్న పట్టణ తిరువల్లికేణి అన్న దాన సమాజములో 28 తేదీ సమాజము వారివల్ల 50 బీదలకును 24 తేదీ తెల్లారుల సం ద్రమ్యయజమానుడుతెదినమునకు 50 బీదలకు వడపాయసముతో మంచి భోజనమున్న 25 తేదీ అలమినియం కంపిని పనివార్ల వల్ల 25 బీదలకు అన్నమున్న 28 తేదీ రంగసామిచెట్టి ద్వారా భోజనము 50 జనులకున్న 29 తేదీ తాతా నాగయ్యచెట్టిగారి వల్ల 100 బీదలకు నూనె కికాయ స్నానం పలహారముతో భోజనము జరుపబడినది.

ఆయుర్వేద వైద్యకళాశాలనుండి ఆ. లక్ష్మీపతిగారిల్లు వ్రాసుచున్నారు. విశాఖపట్నము వైద్యకళాశాలలో ఖద్దరు టోపిలను ధరించినందులకు కలాశాలలోనుండి తగ్గింపబడిన విద్యార్థులు వారు కోరినవో మాకళాశాలలో జేర్చుకొనెదము. ఈ కళాశాలలో ఆయుర్వేద పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతులు రెండు ను నేర్పబడును. విద్యార్థులము 4 సంవత్సరములు. 15 రూపాయల చొప్పున 5 విద్యార్థి వేతనములు గలవు కోరినయెడలమిగిలిన విషయముల గురించి తెలుపబడును తగ్గింపబడిన విద్యార్థులు వెంటనేదరఖాస్తుల సంపుక్ నవలెను. ప్రారంభింపబడినను వీరికి ప్రత్యేకపుటెర్నాలులు జేయబడును.

పాణ్యం. రామచంద్రయ్యగారు తమ వకలు వృత్తిని మానుకొనుట.

ఈ దినమునుండి నేను నా వకలు వృత్తిని మానుకొని, యా వద్యాకర దేశీయ మహాసభవారు నిర్ణయించిన ప్రకారము ఆసహాయాద్యమ ప్రచారకుడనుగా బనిచేయబోవుచున్న విషయమును మీ దినపత్రికయందు ప్రకటించ బ్రార్థించుచున్నాను. అని నంద్యాలనుండి పాణ్యం రామచంద్రయ్యగారు మాకు గత శుక్రవారమునాడు తంతివార్తను బంపిరి.

గుంటూరుపౌరులు నరకాసురునికాల్పుట

దీపావళినాడు గుంటూరులో ఖద్దరు ఊరేగింపు జరిగెను. నరకాసురుని చాలవిలువగల విదేశవస్త్రములతో నలంకరించి స్వరాజ్యపతాకములను దీసికొని, మేళతాళములతో పౌరులు స్వరాజ్యకార్యాలయమునుండి బయలుదేరి పురపీఠముగండ ఊరేగుచు వెళ్లిరి. మార్గమందు విదేశవస్త్రములు మూటలుమూటలుగా ప్రోగుచేయబడెను. వారందరు విష్ణుదేవాలయమును జేరి, విష్ణుమూర్తిఎదుట విదేశ వస్త్రములతో సా గ ను గా నలంకరించు బడి న నరకాసురుని వి ఆ త్యు త్సాహముతో కాల్చిరి. ప్రజల సంతోషమునకు మేరలేదు. ఖద్దరు వస్త్రములను మాత్రమే ధరించి డిసంబరు మాసములో పల స్వరాజ్యమును సంపాదించి తీరవలయు నని పౌరులందరు కృత నిశ్చయ్యులైరి.

అప్పుడు ప్రజానాయకు లందరు ఊరేగుచు నచ్చటికి అరుదెంచిరి. లక్ష్మీనారాయణ గారి సతీతిలకము నాయకుల ముందర నడచుచు వచ్చెను. వారు విదేశవస్త్రముల మూటలను దెచ్చిరి. ప్రజల ఉత్సాహము విశేషము.

సాయంత్రము పౌరులందరొక మహాసభను చేసి కొలది గోజులలోపల దౌర్జన్య రాహిత్యమగు వాతావరణము నందం దరు కాననోల్లంఘనము నకు సంసిద్ధులుగా నుండ వలయునని తీర్మానించిరి అని గుంటూరు జిల్లా కౌన్సిలు కార్యదర్శి మాక్కి దినము తంతివార్తను బంపెను.

పండిత మాలవ్యాగారి దిగ్విజయము.

బొంబాయి, అక్టోబరు 29:— అహమ్మదాబాదు మిల్లు కూలీల కియ్యవలసిన బహుమానములను గురించి మిల్లు అధికారులకును కార్మికులకును తగాదాలు కలిగెను. మిల్లు అధికారుల ప్రతినిధియగు సెక్రు మంగల్దాసుగారికిని కార్మికుల ప్రతినిధియగు గాంధీమహాత్మునికిని ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండెనెను. ఇరుపక్షములవారును ఈవిషయమై సమాధానమును కుదుర్చుటకు పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారిని మధ్యస్థర్తిగా నుండునట్లు నియమించిరి. పండిత మాలవ్యాగారి తీర్పుఇరుపక్షములవారికి సంతృప్తికరముగా నున్నది. వారతకు చెప్పిన ప్రకారమాచరించుట కంగీకరించి ఆనేక మిల్లులు నాశనము గాకుండజేసిరి. రు 75 ల నెలజీతమునకు తక్కువ దీసికొను కార్మికులకు ఒక నెల జీతము 15 రూప్యముల బహుమతి మొత్తము చేరి రు 75 లకు మించకుండ నియ్యవలయునని మాలవ్యాగారు తీర్పుపెట్టిరి. రు 75 లు గాని, అంతకు వైగా నెలజీతములుగల వారికి అందరికి వివక్షతలేకుండ రు 75 ల బహుమాన మియ్యవలయును. సర్వీసును లెక్కించుటయందు శ్రీ కార్మికుల ప్రసవదినములు ఇతరప్రమాదములను గమించినవలయును. ఒక కార్మికుడు సంవత్సరములోగా మృతినొందినపక్షమున అతనిబహుమానము నతనివారసులకు నియ్యవలయును. ఇటీవల స్థాపించబడినమిల్లులు, నెత గృహములు బహుమానముల నియ్యనక్కరలేదు. సమాధానములు జరుగుకాలములో సమ్మెకట్టిన కార్మికులు తమబహుమానములో కొంతభాగమును గోల్పోవుట కంగీకరించవలయును. లేదా మిల్లులలో కొంతకాలము ఎక్కువ పనిని చేయవలయును. వీరు ఎక్కువపనిని చేయునట్లు చేసెదమని గాంధీ, బాంకర్, శ్రీమతి అనసూయాబాయిగారలు వాగ్దానముచేసిరి గాన యావస్థానికి బహుమానములు అక్టోబరు 30-వ తేదీని పంచిపెట్టబడును. కార్మికులసత్వవర్తనకు గాంధీగారును సేత్ మంగల్దాసుగారును చేరి కొన్ని నిబంధనల నెప్పజవలయును. వారివివాసగృహములు, ధాన్యపు దుకాణములను గురించి వీరు తగుమైన నేర్పాట్లను గావించవలయును.

న్యాయశాఖను, కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి చేరుచేయుటను గురించి ఒక విధానమును వివరములను దెలుపుచు తయారుచేయుటకు అధికారులు, అధికారేతరులు గలమిటీని నియమించవలయు నని పంజాబు రాష్ట్రీయసభలో ఒక తీర్మానము ఆంగీకరించబడెను. సభ్యులెవ్వరును తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ వోట్లనియ్యలేదు.

భారత స్వపరిపాలనము

(౧)

ముజుందారు గారి తీర్మానము

జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారి నవరణ

సామాజ్యశాసనసభ - సంపూర్ణ చర్చ

భారత స్వపరిపాలనమును గూర్చి ముజుందారుగారు సామాజ్యశాసనసభలో ప్రతిపాదించిన తీర్మానముపై జరిగిన చర్చను నాలుగుభాగములుగా ముగించియుంటిమి. నాల్గవ భాగమును 22 తేదీ శనివారమునాడు ప్రకటించితిమి. జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారు ఆ తీర్మానమును కొక సవరణ గావించిరి. ఆ సవరణమును జరిగిన చర్చను సంపూర్ణముగా ముగించుచున్నాము.

జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు గారు :—

కార్యక్రమ పట్టికయందు నా పేరునుండు సవరణ సుపాదించుటకు లేచుచున్నాను. అది యీవిధముగా నున్నది.

గవర్నరుల రాష్ట్రము లన్నిటిలో రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతాయుత విధానము నేర్పాటు చేయుటకును ఆలోచించి ఫేరార్లు చేయుటకు భారతశాసనసభలోని యధికార, అధికారేతరసభ్యులను ఒక యువసంఘముగా నియమింపవలెనని యీ సభవారు సభాయుతులగు గవర్నరు జనరలు గారికి ఫేరార్లు చేయుచున్నారు.

నాన్నేహితుడు ముజుందారుగారు ఉపపాదించి యుండిన తీర్మానములోని యంతమును ప్రతికూలముగా నుండు సవరణను పాదించుటకై నేను లేచియుండలేదు. వారతీర్మానములోని యుద్దేశమునే మరియొక విధముగా నెరవేర్చుటకు అట్టి సవరణ సుపాదించుచున్నాను.

ఈ సవరణను రెండుభాగములుగా విభజింపదగినది. గవర్నరుల రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు కేంద్రప్రభుత్వమునకు బాధ్యత యొసగుటకును కాలము వచ్చిన యీ తీర్మానము గుర్తించుచున్నది. ఇది మొదటి భాగము. ఇక రెండవ భాగమును జూతము. అయితే అంతముఖ్యమైనది గాదు. ఉద్దేశమును నేజేర్చుటకు నా సవరణ మార్గమును జూపుచున్నది. మార్గముగూర్చి ఆ సేతు లనేకమార్గముల నూచించియున్నారు. ఇక ను నూచింపనున్నారు. కాని సభ్యుల కే మార్గము నూటిగనుండు నో దాని నేయంగీకరింపగలరు. ముజుందారుగారు ఉపపాదించిన తీర్మానములో నూచింపబడిన మార్గము నాకు నచ్చినదిగాదు. భారతదేశము అధినివేశ రాజ్యములతో పాటుండుట కాలమును నిర్ణయించెను. బాధ్యతా పరిపాలనము లభించుటకు పూర్వము కొన్ని సోపానములను గూడ ఆతడు నూచించెను. దేశ మతిత్యరితగతిని ముందుకు నడుచుచున్నది. కావున మనకును కొనుకాలమునకు పూర్వమే మనకు అధినివేశ రాజ్యముల యంతటి స్థితిగలుగుననియున్నవారిలో నేనొకడను. అదియునుగాక కాలము నిర్ణయించి ప్రభుత్వమువారికి స్వాతంత్ర్యమొసంగ వుండుట నాకు న్యాయముగా తోచలేదు. దేశమున కట్టిస్థితి యంతకాలమునకు కలుగునో యిప్పుడే నిర్ణయించుట సాధ్యముగాదు. ఈ కారణములవలన నేను తీర్మానము నంగీకరింపజాలకున్నాను.

మరియొక మార్గముగూడ గలదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లలో వలె కేంద్రప్రభుత్వమునందు గూడ వెంటనే ద్వంద్వపరిపాలనావిధానమును ప్రవేశ పెట్టవలెనని శేషగిరి అయ్యరు గారు తెలిపినారు. ఇట్టి విధానమును కేంద్రప్రభుత్వమునందు ప్రవేశ పెట్టదగునా యని సావధానముగా నాలోచించుట కొక సంఘమును నియమింపక వెంటనే ఆపనికి గడంగుట యచితముగా నాకు తోచలేదు. ప్రజల సభలో మాంటాగూగారు కర్మినుగారిని విచారించుచుండగా యేమి జరిగెనో మీకు తెలివెదను. మాంటాగూగారు కర్మినుగారిని కేంద్రప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వవిధానమును ప్రవేశ పెట్టకయే బాధ్యతాయుత విధానమును కల్పించుటకు వీలులేదా యని ప్రశ్నించిరి. వీలుగలదు గాని అట్లు జరుగక పోవచ్చునని కర్మినుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. కాబట్టి సంస్కరణములన్ని చర్చలో నున్నపుడే కేంద్రప్రభుత్వము నందు ద్వంద్వ విధానమునవరకు లేక నే బాధ్యతాయుతవిధానమును ప్రవేశ పెట్టు విషయము మాంటాగూగారి యాలోచనలో నుండినది యందుములమును స్పష్టమగుచున్నది.

ముజుందారుగారి శేషగిరి అయ్యరుగారి యభిప్రాయములకు సమాధానమొసగితిని. నా సవరణలోని ముఖ్యభాగమునుగూర్చి యికమాటలాడెదను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతప్రవేశ పెట్టవిషయము త్రొత్తిదిగాదు. సంస్కరణములన్ని చర్చలోను

న్నపుడు గూడ మితవాదరాయబారులు, బాతీయస్వరాజ్యగమి తివారు, మిగిలిన సంఘములవారు, ఇంచుమించుగా అందరును కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతప్రవేశ పెట్టవలెనని కోరిరి. అతివాదులని వ్యవహరింపబడెడివారి విషయమై యంతపట్టుదలతో నుండినో మితవాదులుగూడ అంతపట్టుదలతో నుండిరి. మనతోడిసభ్యుడును మితవాదసంఘరాయబారులలో నొకడును నగు సామర్థ్యగారు, మాంటాగూగారికి కాబోలు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వమునందు ప్రవేశ పెట్టవలెనని భారతీయు లేకగ్రీకుముగా కోరుచుండినారు, కోరికను నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమగు నాందోళన దేశమునందు నాటుకొనిపోవుననియు చెప్పిరి. ఈకోరిక త్రొత్తిదిగాదని మరల చెప్పుచున్నాను. సంస్కరణముల విల్లుచర్చలో నుండినపుడు దేశమంతయు నీ విధానమును ప్రవేశ పెట్టవలెనని గగ్గోలు పెట్టెను. ఈవిధానము గావించుటకు జాయింటు కమిటీవారు రెండు ఆక్షేపణలను దెలిపిరి. దేశములో వోటర్ల సంఖ్య చాలతక్కువగా నుండెననియు అందువలన పార్లమెంటువారియెడ కార్యనిర్వాహక సభ్యులకుండిన బాధ్యతను తొలగించుటకు వీలులేదని ఒక కారణము నూచించిరి. ఇతరదేశములవలెగాక భారతదేశము ఒక జాతిగాదనియు అనేకకులకాలు, నగ్నములు, సంఘములుండెననియు అందువలన కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత కల్పించుటకు వీలులేదనియు మఱియొక కారణముగా నూచింపబడినది.

నేనీరెండు ఆక్షేపణలకును సమాధాన మొసంగెదను. వోటర్ల సంఖ్య తక్కువగా నుండెనని మొదటియాక్షేపణ. మీకు తగినంత వోటరులసంఖ్యలేదు గావున మీ ప్రభుత్వము మీకు బాధ్యతవహించి యుండులాగున మేమంగీకరింప మని ఒక దేశమువారు మరియొక దేశమువారితో చెప్పటకు హక్కులేదని నా యభిప్రాయము. ప్రజలసభయందు 1882 వ సంవత్సరమున సంస్కరణముల విల్లును ప్రవేశ పెట్టినపుడు ఇంగ్లాండులోని వోటరుల సంఖ్య అధికముగా నుండలేదని నేను చెప్పి సాహసించుచున్నాను. అప్పుడీ యాక్షేపణను ఎవరైనను తెలిసియుండిరేని ఆ విల్లు చట్టమైయుండదుగా? ఆ విషయ మట్లుండ నిచ్చెదను. మనమిప్పటికిచూపిన యభివృద్ధిని, దేశస్థితిగతులు త్వరితగతిని నడుచుటంబట్టి యింకను జూపనున్న యభివృద్ధిని కనుగొనిన వోటరులసంఖ్య యధికముగా నే యుండునని చెప్పగలను. భారతదేశ మింకను ఒక జాతిగా నేర్పడలేదను రెండవ యాక్షేపణ ప్రత్యుత్తరము పొందదగినదిగాదు.

అయ్యా, భారతదేశ మొకజాతి కాదనియు, బాతీయోద్దేశము లేదనియు తెలుపుట వ్యర్థవాదముగనున్నది. చూడుడి ఈకోరిది కాలములో నీ దేశములో జరిగినమార్పులవలన ఈ దేశము ఒకజాతి యనియు దేశమునకు బాతీయోద్దేశము గలదనియు మాత్రమేగాక దేశీయుల యుద్దేశములను ఉత్సాహముతో సకాలమున నేరవేర్చుటకు బాతీయతాభావము పెచ్చునెరిగి వివరితమగు నాతావరణము నెలకొనగలదనిగూడ స్పష్టమైనది. కాలముగడచిన యింగ్లాండునకు, భారతదేశమునకు తేమకరముగా నుండునట్టి ఏర్పాటులనుగావించుట దుస్సరముగా నుండును.

అయ్యా, సంస్కరణవిధానము చర్చలో నుండగా, ఈ గొప్పవిధానమును ఈ దేశీయులు జయపదముగా కొనసాగింపగలరో లేదో యనుసందేహము భారత ప్రభుత్వమువారికిని, పార్లమెంటుసభ్యులలో కొందరుకును గలిగెను. ఈ దేశీయులయందు వారికి విధ్యాసము లేకుండెననియే చెప్పగలను. బాధ్యతాయుత పరిపాలనముతోగూడిన విధానము నీ దేశీయులు నిర్వహింప జాలరని వారుతలచిరి. అట్టి సందేహములకిప్పు డాధారములుగలవా? మనమునుపటిరాజ్యపరిధియగు ఛమ్పూషర్లపభువేమని చెప్పెను? భారతశాసనసభాసభ్యులను రాష్ట్రీయసభ సభ్యులను జాగ్రత్తగాను, అదుభతకరముగాను ప్రవర్తించి తన కార్యక్రమము గలిగింపజేసిరిని ఆతడు పలికెను. మన సభాధ్యక్షుడేమి చెప్పెను?

సభాధ్యక్షుడు: సభాధ్యక్షుని స్వంత యభిప్రాయములను చర్చలోనికి ప్రవేశ పెట్టరాదు. ఈసభకు సంబంధించినంతవఱకు సభాధ్యక్షున కట్టి స్వంతాభిప్రాయములును ఉండవు.

జ. ద్వారకాదాసు గారు : మీరు తరువు వేసినట్లు, మీరు దయామయులై వెనుక తెలిపి యుండిన యభిప్రాయముల నీట చర్చలోనికి ప్రవేశ పెట్టెను రెండి. గా. మ

డ్డిమెకాగారికి ఆతిథ్యమొసగుచు, హోము మెంబరు గా. సర్ విలియం విన్సెంటుగారు ప్లేటు కాన్సిలును సామాజ్యశాసనసభ యుచాల యదృశ్యముగా చర్చ జరిగించెనని వ్యయముగా నంగీకరించిరి. డిల్లీలో శాసనసభలు జరిగి యాగినదాదిగ ఆ సభను, ప్లేటు కాన్సిలును, రాష్ట్రీయ శాసనసభలను పొగడుచు ఇంగ్లీషు రాజ్యాంగవేత్తల నేకులు ఆభిప్రాయముల నొసంగియుండిరి. ప్రస్తుత రాజ్యాంగవిధానమునందు అనేకక్లిష్టముగా విషయములు గలవనియు అవి కాలముగడుచుకొని యదృశ్యము లగుననియు మన రాజ్యపరిధిగారి మధ్యనే నెలవిచ్చిరి. ఒక వార్తాపత్రిక ప్రతినిధితో మాటలాడుచు మాంటాగూగారు యేమి చెప్పిరో చూడుడి.

భారతదేశీయులు ఆశ్చర్యముగను శీఘ్రముగను ముందంజ వేయుచున్నారని నేను నిస్సందేహముగా బలకగలను. క్రమాంతరము లుండుటవలన క్లిష్టస్థితి సంభవింపక లేవును. ఈ యభిప్రాయము నాయొక్కనిదేగాదు. నాన్నేహితు లిరువురును (కచిమ హారాజు, రైటు ఆనరబిల్ క్రిస్టానశాస్త్రిలు) ఇట్టి యభిప్రాయమునే యొసగిరి కాని, మన మిక్కడములను గమనించి వానిని జాగ్రత్తగా నెమర్చుకొని భారతదేశము అధినివేశ రాజ్యములతో పాటు గౌరవమును పొందులాగున తోడ్పడవలసియుండును.

సంస్కరణముల విధానసృష్టికర్తలలో నొకడగు రాజ్యాంగమంత్రిగారే క్రమాంతరము లక్కరలేకనే భారతదేశమునకు అధినివేశ రాజ్యములతోపాటు స్థానము గలుగవలెనని పలికినారు.

1916 వ సం॥ర కాంగ్రెసు లీగు విధానమును మాంటాగు ఛమ్పూషర్లగారలకు పంపినపుడు, ఎన్నుకను కొనబడిన సభ్యులధిక సంఖ్యలుండుటయు కాంగ్రెసునిర్వాహక సంఘముమీద వారికిధికారము లేకుండుటయు అసంబద్ధమనియు కారణమును జూపి యా విధానమును నిరాకరించిరి. ఈ కారణముచే నావిధానము నపుడు నిరాకరించుటయు మరలదానినే ప్రవేశ పెట్టుటయు ఏటి న్యాయము? సంస్కరణవిధానకర్తలనుకొని నంతకంటె యీ సభకత్తు డధికారముగలదని డిల్లీ సమావేశమున హోము మెంబరు గారు పలికియుండిరి.

నేనీ యభిప్రాయముతో సంపూర్ణముగా నేకీభవించుచున్నాను. రాజ్యనిర్వహణమునందీ సభవారి కెక్కుడధికారమున్నందున ఎక్కువ బాధ్యతను గూడ ప్రవేశ పెట్టుటకు వసతి యుండును. పార్లమెంటులోని క్యాబినెటు మంత్రులకన్న యీ సభలోని ప్రభుత్వసభ్యుల బాధ్యత యధికముగా నున్నదని చెప్పవచ్చును. పార్లమెంటులో క్యాబినెటు మంత్రులు యొకటియును ప్రవేశ పెట్టినపుడు సభవారు అంగీకారము చివరకైనను జూపుదురని నమ్మక మాతని వుండును. అంగీకారము వడయ జాలనపుడు ఆతడు సాధారణముగా తన పదవికి రాజీనామా నొసంగును. కాని యీ సభలో విల్లును ప్రవేశ పెట్టినపుడు ధానిగతి యేమగునా యని చివరవరకు ప్రభుత్వ సభ్యులు ఆందోళన పడుచునుందురు. ప్రభుత్వసభ్యుల విషయము లోగూడ నిట్టి యాచారముండకుండ వారందరును ఈ సభకు బాధ్యులుగా నుండవలెను. వారి కట్టిబాధ్యత యుండుట యవసరము. చట్టము ప్రకారము అవసరము లేకున్నను ప్రభుత్వ సభ్యులు ఈసభాసభ్యులకెల్లరకు జూపుచున్న గౌరవమునకును బాధ్యతకును నేను కృతజ్ఞత జూపుచున్నాను. ఈలాగుననే యక అధికారములోనికి వచ్చు ప్రభుత్వసభ్యులుగూడ బాధ్యత గలిగి యుండగలరని నేను నమ్ముచున్నాను.

అయ్యా, నిర్ణీతకాలము ముగిసిన నన్ను తమింతురుగాక. త్వరలో నాయుపన్యాసమును ముగించెదను.

అధ్యక్షుడు:— గా. సభ్యు డిప్పటికే కాలము నతిక్రమించి మాటలాడినాడు.

జ. ద్వారకాదాసు గారు:— ఇప్పుడే ముగించెదను.

కేంద్రప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రవేశ పెట్టువిషయమై వాదములను జూపితిని తలంచుచున్నాను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లన్నిటియందు ద్వంద్వవిధానము సరిగ సాగుచున్నదో లేదో నాకు తెలియదు కాని సంయుక్త రాష్ట్రములకు సంబంధించినంత వఱకును, నాన్నేహితుడు చింతామణిగారి యభిప్రాయమునే తెలుపుచున్నాను. ద్వంద్వవిధానము నామమాత్రిమే యనియు గవర్నరు తన కార్యనిర్వాహక సభ్యులను మంత్రులతోను, ఆలోచించుచుండు ననియు అందువలన ఆ విధానము చక్కగా సాగుచుండెననియు చింతామణిగారు చెప్పియుండిరి.

ఈ జయమునుజట్టిజూడ యితర రాష్ట్రములయందుగూడ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును ప్రవేశ పెట్టెయెడల మంత్రులు తమ తమశాసనసభలకీగాక పార్లమెంటుకుగూడ బాధ్యత వహించి యుండగలరని నేను నిస్సందేహముగా బలకగలను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత కల్పించుటకు గూర్చియు, రాష్ట్రములకు

సంపూర్ణమైనదిగాను నొసగుటనుగూర్చియు చర్చించితిని. పిని నన్నిటిని మూలములుగాను కొంత వ్యవహరించుటను. కాబట్టి పిని యిప్పుడే మూలముగా పరిష్కరింపక నొక సంఘమునకు వదిలి వైట్టును. తనవలెను నేను తలంచుచున్నాను. గనుక ప్రభుత్వము నానుభవము అంగీకరింపజేయునది అధికారతరగత్యులైన నామోదించు రియూ విన్నవించుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు: సవరణను సభవారి యాలోచనకు విడిచి పెట్టుటకు పూర్వము మనమేస్థితిలో నుండినా తెలిపెదను. సభ్యులకు తెలిసియే యున్నందున, తీర్మానమును జరుగనక్కర లేదని తలంచుచున్నాను.

గతపర్యాయము సభను ఆపియుంచుటకుముందు, అన్ని హోత్రాగి రీకొంది మాటలను తీర్మానము బదులు ఉంచవలసిన దని ప్రతిపాదించిరి:

ఈదేశములో అధినివేశ రాజ్యముల స్వపరిపాలనమును సంపూర్ణముగ తీర్చి సాపేక్షములకు భారత శాసనసభలోని తెండు భాగములనుండి సభ్యులను నియోజించి యొక యువపంఠముగా నేర్పాటుచేసి ఆసంఘమువారి క్రిందివానివై శిష్యులు తయారుచేయ వలెనని యాసభవారు సభాయతులగు రాజప్రతినిధిగారికి విన్నవించుచున్నారు.

(అ) రాష్ట్రీయ శాసనసభకు బాధ్యతహింపించి యుండు మంత్రులతోగూడిన గవర్నరుకు రాష్ట్రీయశాఖల నన్నిటిని స్వాధీనము చేయుట.

(ఆ) సైనిక, నావిక, రాజకీయ, విదేశాంగ శాఖలు తప్ప కేంద్రప్రభుత్వములో కేపించిన యన్ని శాఖలను భారత శాసనసభకు బాధ్యతహింపించిన మంత్రులతోగూడిన రాజప్రతినిధిగారి స్వాధీనము చేయుట; లేక కేంద్రప్రభుత్వములోని యన్ని శాఖలవైనను భారత శాసనసభ కెక్కుడు అధికారము నొసగుట.

అన్ని హోత్రాగి రుపపాదించిన సవరణ తరువాతను బొంబయి నగరసభ్యు డొక సవరణను ప్రతిపాదించిరి. ఈసవరణ అన్ని హోత్రాగి మొదటిసవరణకు సవరణ యని తలంచుచున్నాను.

(ఈ) ఎల్. వై. గుగారు: ముజుందారిగారి తీర్మానమును కార్యకర్తములలో జూచి మిక్కిలి చింతించితిని. గతపర్యాయము తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడిన తరువాత కొంత సేపటికి సభయాగింనులకు మిగులసంతోషించితిని. తీర్మానమునుగూర్చి యాలోచించుటకు వ్యవధియుండు నని యుద్ఘాటించితిని. నా కార్యాచరణమును, తీర్మానములోని యన్ని భాగములను నచ్చినదిగావు కారణమేమన, నేనుమితవాదిన. సంవత్సరములో ఒక్కమాత్రము యధికముగి విప్లవములు జరుగుట నాకిష్టములేదు. ఈసంవత్సర మిప్పటి కే యొకవిప్లవము జరిగినది. అది యెట్లు జరిగినదియు మీకురుజువు చేయుట యవసరమని నేను తలంచెదను. గతపర్యాయము జరిగిన శాసనసభలో ముజుందారుగారు చోద్యముగ మాట్లాడువా రను పేరువడిసిరి. ఆ పేరు ను పో గొట్టు కొనక వారు కాపాడుకొందురని తలంచెదను. ముజుందారు గారు చంద్రగుప్తుని పేరును తెచ్చిపెట్టిరి. ఆయ్యా! చంద్రగుప్తునిరాజ్యము, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము. అతడు పూర్వాచారపరాముడగు హిందువుడు. కాబట్టి బ్రాహ్మణత్వమువిజృంభించెను. ముజుందారుగారు ఆశోకుని పేరుగూడ నుపయోగించిరి. ఆశోకుడు బౌద్ధమతస్థుడు. బౌద్ధమతస్థుడగుటచే, బ్రాహ్మణత్వముక్షీణింప నారంభించెను. ఈయరువురును, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము గలిగియుండినవారు. మొగలుల కాలములో జూతమన్నను, నట్టినితయే నుండెను. మొగలురాజులు ఇష్టమువచ్చిన బ్రతుకనిచ్చువారు. ఇష్టములేకున్నచంపించెడివారు. ఆక్బరు సహనముతో నుండెనుగాన అతనిపరిపాలనయు సహనముగ నుండెను. ఔరంగజేబు అసహనము గలిగినవాడగుటచే అతనిపరిపాలనయు దుర్భరముగ నుండెను. మొగలాయి పరిపాలననశించి బ్రిటిషువారి పాలనక్రిందకు వచ్చినపుడుగూడ పరిపాలన వ్యవస్థ ననుసరించి యుండెను. హిందూ రాజకన్యక యొకతే భర్తచనిపోయిన తరువాత సహనమును చేయనుద్యమించెనని తెలిసికొని ఆయుష్షవ్రతమునుండి యామెను తప్పించుటకు ఆక్బరు 48 గంటలకాలములో 220 మైళ్లు స్వారి చేసెను. బాబుచార్నుకు ఆమెను తనబలమునుపయోగించి అన్ని వ్యూలనుండి సంరక్షించి ఆమెనుతానే పరిణయము చేసికొనెను.

చక్రవర్తియైనను, రాజ్యాంగ తేజయైనను వ్యవస్థల ననుసరించి యుండుపరిపాలన మన్నిటిని మించియుండును. 1826 వ సంవత్సరమున సహగమనములు నిలుపవలెనని బెర్లిన్ ప్రభువు చట్టమును సృష్టించెను. అచట్టమును దేశములో నిర్బంధముగ ప్రవేశపెట్టినపుడు బెర్లిన్ ప్రభువుకార్యమునకు దేశములోని ప్రజలు గాని, అతనికి సలహా నొసగుచుండిన వారు గాని

యంగీకార ము మా పి యుండలేదు. ఈ చట్టము ప్రజల మనోభీష్టమునకు వ్యతిరేకముగనున్నదని తలంచి యతని సలహాపరులందరును తమ ప్రతికూలతను దెలిపిరి. కాని, చట్టములు, నిబంధన లెటులుండినను, వ్యక్తిగతాను పరిపాలనమే సాగుచుండెను. ఇంతయేల, మన మేనుసంస్కరణములవలన యీ శాసనసభలో గూర్చుంటిమో, ఆ సంస్కరణముల నేర్పాటు చేయుటలో గూడ వ్యక్తియే ప్రధానముగ నుండెను. నిశ్చయించుటకు రాజ్యాంగమంతిగాదు, రాజప్రతినిధిగారు వాని నేర్పాటు చేసిరి. భారతదేశములోని వ్యక్తిగతాను పాలనమునుగూర్చి చర్చయింకను ముగించలేదు. భారతసామ్రాజ్య శాసనసభయందు సెప్టెంబరు 1920 భారత ప్రభుత్వమువారి కేటమున బలముండినపుడు. రౌలటుచట్టమును ఆమోదించిన యధిక సంఖ్యకులతో గూడినసభయే- బంగారుసవరణ విలువ 10 రూప్యములని నిర్ణయింపబడెను. బజారుధర అంతకన్న హెచ్చుగను, రెండింతలుగను నున్నపుడు ఇట్టి నిర్ణయము గానింపబడెను. మరియొక తారాగణము

అతీంద్రుల కొన్ని యువనా్యములు శాస్త్రము సతి క్రమించినవని యింపుమించుగ నెల్లరు నంగీకరించుచున్నారు. అయితేవారి నందులకు ప్రాసిక్యూటుచేయవలెనా యను ప్రశ్న గలదు. ఆనేరమునకు వారు తీమాపణకొరియుండినయెడల- వారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలసినదని రిడింగు ప్రభువుగారు తెలిపిరి. ఇదియుగూడ వ్యక్తిగతాను పరిపాలనయొక్క ఫలితమే. ఇంకొక విషయము. సర్. థామసు హులెండు గారి దురదృష్టవంతమగు కార్యమును జూడుడి. నేరమేమి? ఆకార్యము అంతగా వ్యక్తి ననుసరించినట్టిదిగ నుండలేదు. కాని అతనికార్యమే, అతనితీర్పు భారతప్రభుత్వమువారికార్య మనియు, తీర్పునియు హులెండుగారు తలంచిరి. ఇందువలన, భారతప్రభుత్వమువారిప్పటికిని చట్టము నకన్న నాధికముగలవాని తేటపడగలదు. వ్యక్తిగతానుపాలన యొకను అధికముగనున్నది. ఆవిధానమును తగ్గించుటయే యీసంస్కరణముల ముఖ్యోద్దేశ్యము. వ్యక్తిగతానుపరిపాలన మునుండి న్యామకాస్త్రగతానుపరిపాలనమునకు మార్పుకొందించువిషయమై నొక్కిచెప్పవలసివచ్చింది. ఈమార్పు మిగుల విప్లవకరమైనది- అధికారమును ఎట్లువినియోగించవలసిగినదియు తెలియని వారికి అధికారమిచ్చుట దుస్తరము. నామేజామీద నాన్నే హితుడు, ఈసభాసభ్యుడు గౌరవపాత్రుడగునని కేవలగి అయ్యురగారు పంపిన కరవుత మొకటిగలదు. ఈసభవారి కది చేయుటకును ఇదిచేయుటకును అధికారముండినా. బాగుగనుండుననివారభిప్రాయపడుచున్నారు. అయితే, అయ్యాసంస్కరణముల యుద్దేశ్యము ఈసభకున్న విశాలకరముగనున్నదని నేను తలంచుచున్నాను. ఈసంస్కరణముల పునాదియే దేశము, సభకు ప్రతినిధులనుబంపు చున్నవోటరుల స్వభావము. వ్యక్తి యదృశ్యమే శాస్త్రమార్గము ప్రతిస్థాపితమగుటకు వోటరుల కర్తవ్య యేర్పడినదా? కన్నించుట లేదని నేను తలంచుచున్నాను. సామాన్యముగ ప్రతివోటును ప్రజలను నడపువా డెడోయొక డుండవలెను. అట్టి నాయకుని యుపదేశములను మాచా తప్పకుండ ఆచరణలోనికి జెట్టవలెనని యాస ప్రజలలో నిప్పుటికిని నాటుకొనియున్నది. న్యాయప్రతిస్థాపతగు దేశములో నెక్కడనునట్టిపరిస్థితులు గన్పింపవు. నేను సంస్కరణములందు విశ్వాసముతోనుండి వాని నిర్వహణమునకు నేను తోడ్పడితిని. నాశక్తికొలది నితరులు కొందరు తోడ్పడు నట్లు చేయగలిగితిని. నాయుద్దేశము సంస్కరణములను బాగుగ వినియోగించి వానినుండి లాభమును ఒక్కమారు పొందవలెనని యేగాని వానిప్రయోజకత్వమును వలుముఖముల చేదర్పుటగాను. వాస్తవములో, మనమిప్పటికి కొంతదూరమునుందుకు నడచితిమి- విధానము అభివృద్ధి చెందుటకు ప్రజలయోగ్యతయు సభాసభ్యుల యోగ్యతయు అందుల కనుగుణముగ నుండవలెను. అనుభవము కను సంపాదించ వలసియున్నది. మనము వెనుకకు మరలి మరి యొకమార్గమున నడువవలసి వచ్చునో యెవరి కెలుక? దేశ శాంతిక్షేమముల నిమిత్తము మనము జాగ్రత్త ప్రవర్తించవలెనని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. రాజకీయసంస్కరణము లింకను ప్రవేశపెట్టించువిషయమై ఈసభలోని యధిక సంఖ్యకులగు భారతదేశమున కొక యువసంఘమును తీసికొనివచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు రెండులక్షల గాంటును కోరినపుడు, మనము నిరాకరించితిమి. మార్పులు అంతటి విప్లవకారములుగ నున్నవి. ఇట్టినితీ గతసంవత్సరము సెప్టెంబరులో నుండలేదు. ఇంతకొలది కాలము లోనే, రిమానములలోనే యిన్ని మార్పులు జరిగియుండగా, నింకను కాలము గడచు కొలది నెట్టి మార్పులు, ఎట్టి విప్లవకరములగు మార్పులు సంభవించునో మనము చెప్పజాలము. ప్రజాస్వామ్యము వై నాధార పడి యుండెడి యీ

సభ్యులు ఉత్సాహము చూపిన చాలు. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి బలమును తగ్గింపవలె ననెడికూతూహలము గూడ కన్పించుచున్నది. ఏకకాలమున నేదో యొక్కటియే జరుగవలెను. రెండునుండిన అపాయము గలుగును- నేను కొన్ని యుదాహరణములనుగూడ నిచ్చెదను- ఇంగ్లాండులో 1689 వ సంవత్సరము నందు విప్లవము జరిగెను- ఈ విప్లవము నందె వ్యరికిని ప్రాణహాని జరుగలేదు. రెండవ జేమ్సు పదచ్యుతుడయ్యెను- మూడవ జేమ్సు సింహాసనము నధిష్టించెను- అంతకు ముందుండిన ఇద్దరు రాజులును రెండవఫారల్సు, రెండవ జేమ్సు ఫ్రెంచివారి యాదరణకు పాత్రులైరి- ఈ సమయము గనిపెట్టి ఫ్రెంచివారు ఇంగ్లీషువారిని దెదరించిరి- ఇంగ్లాండును కుప్పదవము సంభవించులాగున నుండెను- మూడవ విలియము వేరొకమార్గము నవలంబించెను- అందువలన, అప్పుటినుండి ప్రాంసును నిరోధించుటకు వీలుగలిగెను. కాని యీ విప్లవ మేల యుష్పదముగాక నెమ్మదిగనే గడచిపోయెను? వ్యవస్థలు భిన్నముగనుండెనేగాని రాజ్యవిధానము మార్పుకొందలేదు. ఇంగ్లాండులో పూర్వమువలెనే యన్ని విషయములును జరుగుచుండెను- కొందరు నాజ్ జూరరులను పులలోమాత్రము మార్పుగలిగెను. రువ్యను జారు (చక్రవర్తి) పదభ్రష్టుడై కరెన్సీచేతులలోని కధికారము వచ్చెను. జారుపరిపాలనమే యుండిన అంతయు బాగుగనుండెడిదని తలంచువారుగూడ గలరు. కాని నేనట్లు తలంచువాడనుగాను. ఏలనన, కరెన్సీ యధికారములోనికి, రాగానే కార్యనిర్వాహకవర్గము నంతను మార్చివేసెను. ఫ్రెంచి విప్లవమునందు ప్రాతకార్యనిర్వాహకవర్గము పటాపంచలుగా వింపబడెను. నెపోలియను మొదటి కాన్సులు కాగానే ఆప్రాతకార్య నిర్వాహకవర్గమును మరల తెచ్చిపెట్టవలెనని అతడెంతయేని ప్రయత్నించెను- ప్రాతవిధానములో నుండిన వారి నెల్ల మరల పిలిపించి వారికందరకును నెపోలియను పనులిప్పించెను- నెపోలియను ఈయేర్పాటును గావించగానే ప్రాంసుదేశము మరల యుచ్ఛిష్టికివచ్చెను-

జర్మనీలోని విప్లవమును మించిన విప్లవమిప్పటికిని జరిగి యుండలేదు గదా! కయజరు, అరబ్బీదుకు, అతని సలహాపరులు హులెండుకు లేచిపెట్టినపుడు జర్మనీదేశమున కధిపతిలేకుండెను. రాజ్యనిర్వహణము ఆగిపోవునని ప్రజలు భయపడిరి. వారి నేనలకపజయముకలిగి అప్పటికింకను రణరంగమునందుండెను. సంధిసూచన లేదోయొకవిధముగ నంగీకరింపవలసియుండెను. ప్రజాస్వామ్యమేర్పడెను. ఏర్పడినను ప్రాతకార్యనిర్వాహక వర్గమును అధికారములోనుండి తప్పించలేదు. కష్టముల నేకములు గ నుండెను - కలవులు సంభవించెను. సిథి కిష్టముగనుండినను దేశము శాంతియుతమై యుండెను. కాబట్టి, యీ సందర్భములలో, ప్రస్తుత కార్య నిర్వాహకవర్గముయొక్క బలమును తగ్గింప సభాసభ్యుల నేకులు ప్రయత్నించుచుండ, నింకను విప్లవకరమగు మార్పులు తెచ్చిపెట్టుటయుపదవకరమున నభిప్రాయముతో నే నీతిర్యాము నధిక్షేపించుచున్నాను.

నేత్రేంద్రియము - దీనిసంరక్షణ.

ఇది యొక శాస్త్రపుస్తకము.
కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యవశ్యకము.
వెల: పోస్టు గాక రు. 0-4-0.
(3197) వల్లూరి పద్మనాభరాజు, కాకినాడ.

తెల్ల తెగడ (3221)

100 మణుగులు 1922 జనవరి 1-వ తేదీలోగా కావలెను. పన్నెచ్చేయగలవారు ధరలు సహితముగా 1921 డిసెంబరు 1-వ తేదీలోగా మాదిరిస్తే తెండర్లు బంపవలయును.
డాక్టరు, ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ.
(మేనేజింగు డైరెక్టరు) ఎం. బి. సి. యం.
అంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ. లిమిటెడ్,
19 హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మదరాసు.

నిర్వహణకు తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ బొంబములు.
అంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా కంపెనీడును.
మేనేజరు, అంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు - మదరాసు.

మద్యపాననిషేధము

మదరాసులో ప్రెస్మిఫుట్ బాక్ సెక్ గారు

ప్రస్తావించుట

28 తేదీ ఉదయం ప్రెస్మిఫుట్ బాక్ సెక్ గారు చెన్నపురికి 7-15 గంటలకు విచ్చేరిరి. వాటి సాయంకాలము సన్యాస ప్రత్యేక మద్యపాన నిషేధసంఘములవారు సయంకించిరి. తత్పర్యమున కై ప్రభుత్వ యంత్రాంగ మందిరమున బహిరంగ సభ జరిగెను. సర్ సహాధికారులు గౌరవ్యతన వహించిరి. మదరాసు లెంపరన్న లీగు ఇండియన్ ఆర్డరు గుడ్ లెంపరన్న ఆర్డరు, క్రెస్టియన్ లెంపరన్న ఆస్సోసియేషన్ హిందూ లెంపరన్న యూనియన్, టోటలు ఎల్ ప్రెస్మిఫుట్ మున్నగు సంఘములవారు ఆహ్వానప్రకారము హాజరుచు తమ శక్తిచేతన లేక బాక్ సెక్ గారికి చేయూత యొసగెద మని వాగ్దత్తము సరిగిరి. దీనికి తోడ్పాటుచు రామచంద్ర రావుగారి లెంపరన్న బిల్లును ఆసహాయాద్య ప్రచారమున లోడుగ నున్నవని నూచించిరి. అధ్యక్షులు బాక్ సెక్ గారు లోకవిఖ్యాతులనియు, మద్యపాన నిషేధోద్యమమునకై సర్వశక్తిని దానవోసి స్వార్థత్యాగులై కృషి సల్పుచున్న మహాభావుల భక్తుల కై నమస్కారము. పంచమహాపాతకములలో త్రాగుడు ఒకటిగ ప్రాంతగ పాద మతిములలో జెప్పబడినది. దీనిని మనము మూలంబు లోగించవలెను. బాక్ సెక్ గారి విషయమై చాలవరకు కృషి సత్పరి.

బాక్ సెక్ గారి ప్రత్యుత్తరము

ఆధిపత్యము వారిని నుతించు ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:— చిన్న వాటినుండియు మద్యపానమును సంహరించవలయునని నాతిలంపు. ఈయద్యమము ఒక తెగకు సంఘమునకు, ఒక రాచకీయపక్షమునకు, జెందినదిగాదు. అందరును కలిసి పనిచేయవలసింది. కాన మారందరును మనోదృష్ట్యముచే త్రాగుడున కలవాలు పడినవారిని తేరుచుగు మార్గమునకు తీర్చుట మనకు గర్వమయమైన కార్యము. నాగరకమునకు పేదగాంచిన ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యమునకు లోనైన వారిని బాగుజేయవలెగాని వారిని నాశ మొనర్చరాదు. ప్రభుత్వమువారు ఈత్రాగుడును రూపుమాపవలసిన విధి, ప్రజల అభ్యుత్థానమునకు బానిసలలాభముకొరకుగాని మానవత్వము బానిసంత్యము ఏర్పడలేదు. ఇది భవముకొరకే ప్రాబులాదు వారికి లాభము—త్రాగుడుచే త్రాగుబోతులకులాభములేను. ప్రజలకును ప్రయోజనములేదు—దీనివలన దబ్బున పడుకొను వారలకు లాభము—గతకర్తాబ్దమునండి బానిసత్వమును నిర్మూలించుటకు ప్రజలు మెల్లగాంచిరి. మీరుగూడ హిందూదేశమున త్రాగుడు అను బానిసత్వమును రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించవలయును. ప్రపంచమున ప్రజలు తమదుడ్డిని తెలిసికొనవచ్చును. కాని ప్రజలు త్రాగుడును భాగ్యమును మానవలెను.

బానిసత్వమును లోగించుటకు ఆమెరికా గతకర్తాబ్దమున ప్రయత్నించుటకు ఆఖరుకే మైనను ప్రపంచమున త్రాగుడును బోగొట్టుటకు మార్గదర్శకురాలాయెను. ఈయద్యమము పాశ్చాత్యదేశములకు గూడ వ్యాపించుచున్నది. వరకపుడే కొన్ని దేశములు పూర్తిగ మద్యపానమును మానవై చెను. పాశ్చాత్యదేశమునకు త్రాగుడును బాగ్రోబులులలో ఆమెరికావారు సాయపడినట్లునే ప్రాచ్యదేశమున మీరు ఈయద్యమమునకు పూనుకొనెదరని మేము ఆమెరికనులను ఎదురు చూచుచున్నాము. ఆమెరికనులు భారతదేశమును విముక్తరాలుగ జేయుట కీసందేశమును బంపిరి. ఆమెరికనులు ప్రాచ్యదేశమును త్రాగుడునుండి విముక్తరాలుగ జేయుటకు భారతీయులను గోరుచున్నాము. 2002000 పరిపాలనను బాగులేక పోవుటచే ఆమెరికనులు కష్టముల ననుభవించిరి ఇప్పుడన్ననో వారుస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిరి. అటులనే ప్రపంచమున ఇతరులు గూడ స్వాతంత్ర్యముతో నుండునట్లును ఆట్లుగుటకు ప్రయత్నించవలయుననియు గోరుచున్నాము. భారతదేశముగూడ స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు మేము సహాయము జేయగోరుచున్నాము. అన్ని విధముల ఈవిషయమై కుడిభుజమువలె తాము బోద్వడ సరిగ్గులుగ నున్నాము.

కొన్ని విషయములయందు పాశ్చాత్యులయందు దోషములున్నను వారిని ఏమిండుకొనరాదనియు, మనకు కార్యానుభవము తెలిసిన పాశ్చాత్యుల సహకార మవసరమనియు పాశ్చాత్యు లందఱో మనకొరకై పాటుబడి రనియు అందుచే మనము వారిని ప్రేమించవలయుననియు భారతీయులు పాశ్చా

త్యులపట్ల కనుక వహించినను దానిని వైరించవలయు ననియు అధ్యక్షులు నడిచిరి. ఉపన్యాసకునకు, అధ్యక్షునకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

* * * విద్యార్థులనుబాక్ సెక్ గారు రొసగినసలహా

29 తేదీ యుదయము 8 గంటలకు భారతయువజనసంఘమువరపున గోక్షేమందిరమున ప్రెస్మిఫుట్ బాక్ సెక్ గారు రుప్రస్థానించుచు ఇట్లు నడిచిరి:— విద్యార్థులారా, మీరును నాతో టిసహపాతులని భావించుచున్నాడను. నేను నాయాజ్ఞీనము విద్యార్థిగ నే యున్నాడను. ఇంతటితో మనము నేర్చుకొనవలసింది లేదు. అని నిరాకరించినచును బాదు అక్షణమే నిరపయోగముగ పరిణమించును.

జీవనమున బ్రవేశించు తరిలోనే మనము మనధర్మములను నియమించుకొనవలెను. అంతరాత్మసాక్షిగ ప్రవర్తించవలెను. అట్లొనర్చుకొని మనము తప్పానర్చుటకు వీలుండదు. ఆమెరికాలో త్రాగుడునకు అలవడిన నిర్భాగ్యులను బాగుజేయ సమకట్టినాము. ఈవిషయమున గొప్పవిజయమును గాంచినారము. ప్రపంచమున ఇతరభాగములయందు గూడ మాయుద్యమమును వ్యాపింపజేసినారము. ఆమెరికనులు ధనికులనియు లోభులనియు, దుర్మార్గులు ఆరగ్యపాణములనియు ఎన్ని ఎన్ని యోధుర్భావలాడిరి. ఆమెరికనులు ఎందులకీ మద్యపాననిషేధోద్యమమును బూనుకొనిరి? తెలియనివారు అనుమానుటగాని యితరులు తెలిసినవారు అనుకవిగావు. రెడై ఇండియనులు త్రాగుటచే ముచ్చలుగను, దుష్ప్రవర్తకులుగను బయటిడిరి. వారికి ముక్తిని కలుగజేసితిని. ఇప్పుడువారు నిశ్చలముతో తులతూగుచున్నార. ఆల్కహోలు త్రాగుటవలన నష్టములన్నియొగలవు. కొంతమంది సామ్యు జేసుకొన గోరెదరు. అందుచే కొంతమప్పు గల్గుచున్నయది. ప్రభుత్వమువారి మాటకముగ ఆదాయమును రాబట్టుటచే మరికొంత ముప్పు మాడుచున్నది. పాశ్చాత్య దేశములయందు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మను పదములను వినుచున్నారము. కాని ప్రభుత్వమువారి సారాయి దుకాణముల యందు త్రాగి వీధుల యందు త్రొక్కి తూలచు పడుచున్న పుడు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మన్న ఏమి ప్రయోజనములేదు. త్రాగుడునకు లోనైనవారిని పూర్తిగ త్రాగుడును మానినవారిని పోషించుటకు ఆమెరికాలో బూనుకొనిరి. ఇదియే నిషేధోద్యమముయొక్క ప్రధానతత్వము. ఒకరికి వచ్చిన విపత్తును తనదిగ భావించుకొనుట ఒరుల దుఃఖమును బోగొట్టుటే ఉద్దేశము గల్గియుండుట ఆమెరికనుల ఆదర్శములు పనిజేసుకొని జీవనమును గడపుకొనలేని వారలకును వికలాంగులకును సదుపాయములు చేయబడినవి. చెవిటి, గ్రుడ్డి, యాగ, బీద, పిచ్చి ముసలివాండ్రకు శరణాలయములు నెలకొల్పబడినవి. ఆమెరికావారు మద్యపానమును ఆపుజేయనెంచుట ఇంకను భాగ్యవంతులగుటకే. కొంతకర కడి సత్వమైనను అసలుఉద్దేశ్య మడిగాదు ధనికులు త్రాగుడునకు అలవడినవారిని ఉద్ధరించవలయును.. ఆల్కహోలువలన కలుగని చెడుగేగాని మేలులేదని వైద్యులు గూడ అంగీకరించిరి. ఒక విన్నీ సీసామిద రి గురు ఆమెరికను వైద్యులు మంచిదని సిఫార్సుజేసిరిని వ్రాయబడిన ప్రకటనమును మదరాసులో జూచినాడను. ఆమెరికాలో ఉన్న 81000 మందివైద్యులుమందులోనికిగూడఆల్కహోలును మానిజేసినపుడు ఈముగ్గుల వైద్యులు ఎందుండిచ్చెరో ఎవరో నాకు తెలియదు. వైద్యులైన 81000 వైద్యులు ఆల్కహోలు చెడగనే చెప్పెదరు. ఆమెరికాలో ఈనిషేధోద్యమము క్రొత్తగబలులుదేరలేదు. 6 ఏండ్ల క్రితమే ఆమెరికాలోనున్న కొన్ని రాజ్యములు ప్రారంభించినవి.

పిమ్మట ఈక్రింది ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినవి:—

ప్ర. ఆంగ్లేయులు నీయెడ దయతోనుండి ఆదరించిరా?

జ. ఎస్సెస్మెంట్ సభజరిగినది అంగులో ఇటికె రాళ్లు నామిద వేసిరి. ఆవెనుక అంతయు చక్కగనే జరుగుచున్నది.

ప్ర. మీరు గాంధీ గారిని, ఆయనసహకారులను ఏల చూడకుతూహలము లేకుంటిరి?

జ. నేను ఇండియాలో మహాత్మునితో పరిచయముజేసుకొనుటకు ఒక ఉత్తరమును ఆమెరికానుండి దెచ్చితిని నేను బొంబయిలోదిగి గాంధీగారినిబాడగోర ఆయన బొంబయినుండి ఎచటకో వెడలిరనిపించిరి. అహ్మదాబాదు బోయి ఆయనభార్యతోడను, విద్యార్థులతోడను, క్రియసహకారులతోడను ప్రస్తావించితిని. హిందూదేశములో రాజకీయములయందు పాగ్లాననెంచలేదుగాని నే నట్లు బోకకము కలుగజేసుకొనను. మితవాదులతోగాని అసహాయోద్యమవ్యాపకులతోగాని నాకు నిమిత్తము లేదు.

ఫిరకటింగు ఆఫీసర్ లో జరిగినది. కొంతజేలు చేకూరినది—సారాయి నమ్మువారు శ్రీలవై దౌర్జన్యముగావించుటచే అల్లరు

లు బయటబడినవి. ఆమెరికాలోగూడ పిక్ టింగువలన నము పూర్తిగపోలేదు. అల్లరిలేకుండగ నీవు త్రాగవలటలో తప్పేమియు నాకు భోమటలేదు.

ఆమెరికాలో శ్రీలియూద్యమమున అమితసహృది. తమఓటులనిచ్చి సార్థకముజేసిరి.

ప్ర. ఇండియాలో ప్రభుత్వమువారిపడల మీ యుద్ధమేమి?

జ. నేను ఇండియాకువచ్చి కొలది దినము లగుటచే ఇండియా ప్రభుత్వమును గూర్చి ఏమియు జెప్పలేను. మాదేశములో మాప్రభుత్వము నిషేధము జెట్టెట్లు ప్రవర్తించెనో కావలసిన చెప్పెదను.

ఎక్కువజాతి ప్రజాయత్నముగ నాప్రజలే తమ ఓటులవలన త్రాగుడును మాన్పించగలరు. ఇక నెంతమాత్రము ఇండియాగవర్నమెంటు గాని అడ్డుపడజాలరు. పంజాబులో వలె మీకాగ్యమును సాధించగల కాననసభ ప్రతినిధులను మీరెన్నుకొనుడు. పంజాబులో ప్రజల యుక్తప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ప్రవర్తించబోవుచున్నార. పంజాబులో సగముభాగము ఇప్పుడే మద్యపానమును మానివేయునని లాలాహరికిసకలాలా గారు దృఢముగనమ్ముచున్నార. తక్కినసగము త్వరలోనే మానివేయును. పంజాబులో ఇది సాధ్యమైనపుడు మదరాసుగూడ జేయుటకు వీలుగలదు. సాధ్యమగును. మీలో నున్నది. రామచంద్రరావుగారి బిల్లును గూర్చి ముచ్చటించిరి. ఆమెరికాలో విద్యార్థు లీవిషయమై ఆంక్షోశన గావించిరి. మదరాసు విద్యార్థులగూడ ఆంక్షోశనము జరిపి వారాప్రతికలయందును సభలయందును బోధించవలయును. త్రాగుడు మానుటచే ఆదాయముపోనను భయముకరలేదు. త్రాగుడు పోయిన నేరము లేజరుగ వు—అందుచే శరణాలయములు జెయిలు కవకాశము లేదు. అటులనే ఆమెరికాలో త్రాగుడు నిలిచిపోయినపిదప జెయిలు శరణాలయములు చాలవరకు మాయబడినవి. చాలవరకు క్రిమినలుకోర్టు వ్యయము తగ్గినది. సగమువంతు పోలీసుదళము తగ్గించబడినది. కొల్లెపన్నులు వేయలేదు. ఆస్తివిలువవక్కువగుటచే అభివృద్ధిగమముమీద పన్ను వేయబడినది. కాన త్రాగుడు పోవుటచే ఆదాయముండదని భయపడనవసరములేదు. త్రాగుడుపోయిన ఖర్చును ఆదాయము లేకుండునని భయపడి లేని పరిపాలనావ్యయమును తగ్గించిన లోపము పూర్తికాగలదు.

9-30 గంటలకు సరిగ సభ అధ్యక్షునకు—ఉపన్యాసకునకు వందనములతో ముగిసెను.

ఆ సాయంకాలమే మెమోరియలు హోలున రామచంద్రరావుపంతులుగారి యధ్యక్షత కింద ఇంకొక యుపన్యాసమును బాక్ సెక్ గారు రొసగిరి.

నిన్నటిదినము మరల ఆదియప్పనాయక పీఠిలో 8-30 గంటలకు గూడ లెంపరన్నతరపున ఇంకొక యుపన్యాసమునిచ్చి త్రాగుడువలన గల్గు నష్టములను తెలియజేసిరి. సభాసభ్యమున కొందరు ప్రశ్నల నందజేయ రాచకీయములతో సంబంధము గల్గుటచే ఆ ప్రశ్నలకు బదులీయ దలచుకొనలేదని బాక్ సెక్ గారు తెలియజేసిరి.

అధ్యక్షురాలు బిసెంటమ్మగారు ప్రజలకు మోతముగ ప్రసాదించబడిన ఓటులచే త్రాగుడును మానించ ప్రయత్నించెద నని జెప్పిరి. వందనములతో సభ ముగిసెను.

అచ్చటనుండి పురకవాకములో గ్లోబులియేటరునం దుపన్యాసము నిచ్చుటకు వెడలిరి.

అయోధ్యలద్దెలబిల్లు.

లక్నో, అక్టోబరు 29:— రయతులకు వంశపారంపర్యపుహక్కుల నొసంగవలయునని ఈదినము సమావేశమైనసభలో కుక్ష్రాగాపతి తీవ్రముగా నుపన్యసించిరి. రయతులతోచేరి ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయినను వారిచర్య శ్లాఘాపాత్రముగా నుండెడిది. సర్వకాల సకలసభలకు ప్రభుత్వమువారియగు “పయనీరు” పత్రికయే ఇప్పుడు రయతులకీ హక్కులనియ్యక తప్పదని వ్రాయుచున్నది. అని కుక్ష్రాగారు నడిచిరి.

ప్రభుత్వమువారు తాలూకాదారులకు చేసిన వాగ్దానములను భంగము చేయగూడదని ఆర్థికసభ్యుడు బలికెను. కుక్ష్రాగారి ఉపపాదన వోటుకు పెట్టగా నోడిపోయెను.

మితవాదులచర్య.

ఏమిచర్య జైకొనవలయునో ఆలోచించుటకు లిబరలులిగువారు నవంబరు 2-న తేదీని ఒకఅవసరసభజేయ నుద్దేశించుచున్నారు. రయతులపక్షమునం దేశమంతటను వారాంక్షోశనముజేయవచ్చును.